

DOMOLJUB

Izdaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Srni in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 15.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1916.

Leto XXIX.

Leta 1917.

let,

Vedno večkrat gredo avstrijski ministri sedaj v Budimpešto, razgovarjat se z ogrskimi ministri o prihodnji carinski in trgovski pogodbi. Do leta 1850. je bila med Ogrsko, Hrvaško in Slavonijo in med drugimi avstrijskimi deželami, ki jih štejem sedaj v našo avstrijsko državno polovico, carinska meja, tako da se je za blago, ki se je prodajalo od nas pa Ogrsko in Hrvaško ali z Ogrskega in Hrvaškega k nam, pobirala carina. Leta 1850. je pa naš cesar to carinsko mejo odpravil in naše dežele so postale odslej z ogrskimi in hrvaškimi vred eno carinsko ozemlje. Leta 1866. je dal naš cesar Ogrom samostojnost, da so odslej država sama zase, ki ima skupnega vladarja, skupno armado in skupno zastopstvo v tujih državah. Po bistvu in pomenu te samostojnosti so Ogrji vedno zase zahtevali pravico, da smejo v gospodarskem oziru tudi postati samostojni, če hočejo; da niso prav nič vezani na to, da bi z avstrijsko državno polovico morali imeti skupno gospodarsko in carinsko ozemlje. Vedno so tudi trdili, da imajo pravico sami zase sklepati pogodbe s tujimi državami. Dejansko se je vsakih 10 let obnovila carinska zveza med našo in med ogrsko državno polovico. Leta 1907. se je Ogrom naravnost tudi od naše strani pripoznalo, da so pravzaprav glede na sklepanje trgovskih pogodb popolnoma samostojna država. Sklenilo se je, da odslej pogodb s tujimi državami ne podpisuje več samo zunanji minister, marveč za vsako državo posebej tudi trgovski minister.

Leta 1917. se ima skleniti nova pogodba z Ogrsko, zanjo se sedaj delajo priprave v omenjenih ministrskih posvetih. Splošno se zahteva, naj bo gospodarska pogodba z Ogrsko močnejša, po vsebini in po času. Razumni politiki splošno trdijo, naj se napravi zveza najmanj za 20 ali 25

Jutranja zarja.

Med strašnimi grozotami svetovne vojske se poraja nov čas. Drugačne bodo po vojski meje držav, drugačne zveze narodov, drugačni tudi ljudje. Vsi so žli skozi ogenj preskušnje. Vsi seveda ne bodo

izšli boljši. Že sedaj se vidi, da tudi groza razdejanja in smrti nekaterih ne poboljša. Ako človek ne kroti strasti, te v takih časih še podivjajo. Zato vidimo, kako nekateri ženske skrunijo žensko čast, kako nekateri moški vpricho smrti hlepe po grehu. Drugi bodo pa izšli iz te preskušnje očiščeni in utrjeni, junaki in junakinje krščanskih kreposti. Ali mislite, da se bo fant, ki je gledal stokrat smrti v obraz, še koga na svetu bal? S krščanskim pogumom v srcu je premagal vse skušnjave. Utrjen zoper mraz in vročino, zoper žejo in lakoto, zoper vse, kar je težko in hudo, bo prišel domov, a utrjen tudi zoper prilizovanje in grožnje, zoper vabe in omame, zoper vse, kar se imenuje skušnjava in greh. Pa bi se on, ki se ni menil ne za sramotenje tovarišev, ne za vabljenje zapeljivk, strašil doma groženi verskih nasprotnikov ali vdajal njih obetom in prenamam? Očitno je nosil svetinjico na vojaški čepici, vpricho vseh je molil v baraki ali v jarku, hodil je do smrti truden v cerkev k spovedi in obhajilu, pa bi se tak preizkušen junak ustrašil teža ali onega, ki bi smešil njegovo versko prepričanje! Po vojski se bo še le prav pokazal blagoslov Marijinih družb. Ta in oni bi bil omagal, če ne bi bil nesel v vojsko s seboj objube, ki jo je napravil svoji nebeški materi, in vednega spomina nanjo. Kako srečen se bo vrnil, če je ostal zvest svoji objubi in neomadeževan! To bo junak, ki bodo mlajši s spoštovanjem gledali nanj. In takih junakov bodo cele vrste! Blagor njim in blagor našemu ljudstvu! A ne samo fantje v vojski, tudi mnoga dekleta doma in mnoge žene so šle skozi ogenj in si zaslužile zmagoslavni venec junaštva. V mamljivih hipih in težkih urah so se ohranile neomadežane, tako da celo posirovelim napadovavcem vzbujajo globoko spoštovanje. Kaj je pa tudi lepšega kakor dekliška nedolžnost sredi omam in zakonska zvestoba sredi podivjane razbrzdanosti! Hvala Bogu, še živi krščanska krepost med našim ljudstvom, in, preskušena v vojski, bo le še lepše zasijala!

Najbolj pomlajena med vsemi krepostmi bo pa izšla iz te vojske krščanska ljubezen. Strašna bo beda, ki jo bo vojska zapustila za seboj: toliko sirot, ovdovelih žen, osamelih mater, bolnih in onemoglih vojakov, podrth domov, razdejanih cerkva, opustošenih polj. Kdo bo pomagal? Stori se bo to in ono, a brez krščanske ljubezni prave pomoči ne bo. Če bi ne bilo na svetu krščanske ljubezni, bi se moral človek neutolažljivo razjokati ob pogledu v strašno prihodnost. A hvala Bogu, z vojsko, ki je odkrila toliko divjega sovraštva, je nanovo oživela v dušah tudi krščanska ljubezen. Krščanska ljubezen hodi kakor sestra usmiljenka po bojnih poljanah ter tolaži ranjence, krepki bolne, dviga umirajoče. In ista krščanska ljubezen hodi po domači zemlji ter briše solze sirotam, tolaži osamele matere in žene, pomaga, kjer je pomoč potrebna.

Poganstvo te ljubezni ni poznalo. Zato je pa tudi vse, kar dandanes služi ranjenim, bolnim, onemoglim vojakom ter sirotam in vdovam, nastalo pod toplim dihom krščanstva. Pa naj se zdi na zunaj še

tako tuje veri in krščanstvu! Krščanski duh je ustvaril napravo »Rdečega križa« (saj že križ sam spominja na krščanstvo). A prav tisti krščanski duh je ustvaril napravo »Rdečega polmeseca«. Tudi nekrščanski narodi se ne morejo upirati lepoti in toploti krščanske ljubezni.

Po ljubezni, je dejal Kristus, da bo svet spoznal njegove učence. Zato je bila krščanska ljubezen vedno poseben znak zares krščanskih časov. Zgodovina je polna prelepih zgledov čudovite krščanske ljubezni. Nate le enega, ki se mi pravkar ponuja, ko berem življenje sv. Bazilija!

Leta 367. je bila v Mali Aziji strašna lakota. Vlada si ni vedela pomagati. Sila je bila tako velika, da so starši prodajali svoje otroke. Veliki žitni trgovci so poskrili žito, da bi ga v največji stiski za zlato odtehtavali. Tu je vstal Bazilij, preprost duhovnik v mestu Cezareji. Z gorečo besedo je začel šibati trdosrčne oderuhe. Da pa ne bi ti dejali, lahko je govoriti, ko mu samemu ni treba nič dati, je zapolnel veliko pomožno delo za stradalajoče. Po svoji bogati materi je bil podedoval veliko premoženje. Vse to je dal v sklad za uboge. Ta zgled je ganil premožge, da so tudi prispevali več ali manj. Sedaj je nakupil ob morju žito in ga spravil v deželo. Na trgu v Cezareji je odprl ljudsko kuhinjo. Opasan s predpasnikom je stal pri kotlih in sam delil ubogim juhe in prikuhe. Na večer je pa odložil predpasnik in zajemalko, šel na prižnico in tu imel svoje sloveče pridige o trpljenju in potrpljenju, o trdosrčnosti in krščanski ljubezni. Vsa Cezareja se je čudila moči krščanske ljubezni. Pozneje kot škof se je Bazilij še posebej zavzel za uboge. Začel je zidati bolnišnice, sirotišnice in hiralnice. Zunaj Cezareje je nastalo celo mesto in vse mesto je bilo velik dom krščanske ljubezni. V sredi je sezidal velikansko cerkev, ob cerkvi skromno hišo zase, zakaj bivati je hotel med svojimi ljubljenci, med ubogimi in bolnimi, potem se je pa vrstela zgradba za zgradbo, tu bolnišnica, potem hiralnica, spet bolnica za gobave, pa spet samostan za menihe in hiša za duhovnike, hiša za zdravnike, za strežnice, gostišča za tuje in potnike, potem vrtovi za bolne, ki morejo že na zrak, zadaj gospodarska poslopja in delavnice, obrtna šola, res celo mesto. Cezarejski meščani so se pritoževali pri vladi, da so oškodovani, ker se vse seli v novo mesto, a vlada jim je mogla le odgovoriti, da novo mesto ni noben trg za kupčije in dobičkarstvo, ampak le kraj usmiljenosti in ljubezni, zoper to pa ona ne more ničesar storiti, biti mora marveč tega le neizrečeno vesela. Z besedo in zgledom je skrbel, da so se tudi druga mesta zavzela za uboge. Tako so po vseh večjih krajih nastale bolnišnice, hiralnice in sirotišča.

Ali ni ta zgled iz davnih časov kakor nalašč tudi za naš čas? Kaj tako velikanskega seveda ne zmore vsak, ne v vsakem času; mi že tudi imamo sirotišča in bolnišnice; in gotovo je, da bo po vojski sila velika, in tudi tu bo zmogla največ krščanska ljubezen. Krščanska ljubezen se bo zavzela za sirote ter jim poskrbela za vzgojo; krščanska ljubezen se bo zavzela za bolne doma ter jim usmiljeno stregla;

krščanska ljubezen bo pomagala povsod, kjer bo pomoč najbolj potrebna.

Kjer je pa ljubezen, tam je Bog, in kjer je Bog, tam je dobro!

Krščanska ljubezen, ki se vzbuja v srcih, je kakor jutranja zarja novega časa!

Ženstvo sedanjega časa...

Litomeriški škof Gross govori v letošnjem pastirskem listu o nalogah, ki jih izvršuje vrlo ženstvo v sedanjem vojskinelem času, in pravi: Žene varujejo domove, obdelujejo polje, hranijo domovino, vzgajajo otroke, podpirajo starčke, so očetje sirot, oskrbnice bolnikov, dobrotnice revežev, zatočišče zapuščenih in še več; žene so branik zvestega, domovinskega duha, neizčrpni studenec avstrijske požrtvovalnosti.

Zares, to je obširen, bogat, a tudi časten delokrog avstrijskega ženstva sploh, a še prav posebno slovenskega — v sedanji svetovni vojski. Kdo pa daje moč našim ženam, da morejo to ogromno nalogo popolno izvrševati? To, kar je ženo ob vseh časih in v vseh okoliščinah krepilo in dajalo moč, je: vera.

Kje so zajemale naše žene, matere, neveste krepilno moč, ko so čule, da je padel mož, sin, ženin? V molitvi, v veri, v zaupanju na božjo previdnost. — Kdo je podelil angelom usmiljenja, bolniškim strežnicam, možato vztrajnost, da niso opešale, ko je bilo treba biti noč in dan na nogah, da so mogle lajšati bol in trpljenje revnim ranjencem? — Pogled na Križanega; v njegovem imenu in njemu na čast so izvršile tisoč in tisoč dobrih del usmiljenj — dušnih in telesnih.

Kdo tolaži domače, ki trepečejo strahu v skrbi, kaj in kako bo na bojišču? Vera na božjo dobrotljivost in vsemodro previdnost. — Kdo jim pomaga, da ne opešajo v bridkosti, pomanjkanju, ob podvojenem delu, v stoterih stiskah sedanjega vojnega časa? — Zavest dolžnosti, zapoved ljubezni do bližnjega, do domovine; a ta zavest ima svoje korenine v delovni veri, v krščanstvu. — Kdo krepki in varuje naše ženstvo, da se ustavlja skušnjavam in nevarnostim, ki so marsikje sedaj ob vojskinelem hrupu in vrvežu še podvojene? Kdo varuje žene in neveste, da ohranijo zvestobo in so trdne ter neomajne kot skala? Zopet in zopet vera ter strah Gospodov, ki je globoko zasajen v srce dobrega našega ženstva.

In če stvar obrnemo in vprašamo: Katere žene in katere mladenke zdvajajo in obupavajo v sedanji stiski, katere so tiste, ki morda celo godrnjajo zoper Boga, katere so, ki se še v teh žalostnih dneh ne znajo in ne marajo premagovati ter se vdajo v propast? . . . Ali niso samo tiste, ki o veri ne marajo nič slišati, ki jim je vera kakor neka modna obleka, katero meninč tebinč zavržejo, ko jim ni več všeč. Ali niso to tiste osebe iz ženstva, ki jim je plitva vera zakopana v srcu, pa se niso nikdar potrudile, da bi svoje življenje

spravile zares v sklad in soglasje s tem, kar vera zahteva!

Ako pa kje prvotna gorečnost vsled dolgotrajne vojske, ki kar ne mara nehati, pojema, naj jo zopet poživi resni postni čas. Ne pozabimo torej, da izvršujejo tudi žene velika dejanja v sedanji vojski, da je molitev, da so dobra dela pred Bogom veljavnejša in močnejša, nego kanoni naših sovražnikov. Molitev naših otrok in žena bo pospešila končno zmagó in srečen mir!

Pregled po svetu.

Pogovor papežev z Asquithom o miru. Neki italijanski državnik je vprašal Asquitha, angleškega ministrskega predsednika, o razgovoru s papežem. Asquith je zatrjeval, da je papež veliko govoril o miru, ki si ga hrepeneče želi, da se iz src ne izruje vera pa ljubezen do ljudi. Papež je rekel: Napačno je, če kaka vojujoča stranka še trdi, da še ni prišel čas za mir. Papež je trdno uverjen, da vsi narodi zahtevajo mir. Volja narodov se mora spoštovati.

Pomenljiv govor nemškega državnega kanclerja. V nemškem državnem zboru je kancler Bethmann-Hollweg med drugim podal predvsem sliko o vojaških uspehih osrednjih velesil od zadnjega njegovega govora pred četr letom; nato se je pečal z brezuspešnimi nadami sovražnikov, ki so mislili, da bodo Nemčijo izstradali. Soglasno se naznanja, da je ozimina dobra. Četudi spada lanska žetev med najslabjše, Nemčija prestopi z izdatnimi prehranki svojega krušnega žita v novo žitno leto.

Vprašanje miru. Glede tega izvaja državni kancler:

Ko sem izjavil 9. septembra, da smo pripravljene govoriti o miru, sem rekel, da o enakih pripravljenosti pri naših sovražnikih ne morem videti nikjer nobenega sledu. Kako prav sem sodil, je dokazalo vse, kar smo slišali iz ust voditeljev sovražnih držav. Govori v Londonu, v Parizu, v Petrogradu in v Rimu so si tako podobni, da se mi ni potrebno ž njimi natančneje pečati.

Angleški ministrski predsednik Asquith smatra za predpogoji vseh mirovnihih pogajanj popolno in končno uničenje vojaške moči Prusije. Istočasno je pa rekel v svojem govoru, da pogrša v mojem govoru mirovnihih ponudb Nemčije. O mirovnihih ponudbah razpravljati, ki se stavijo z druge strani, je pripravljena vsaka stranka. Vzemimo enkrat slučaj, da predlagani gospodu Asquithu, naj se usede z menoj za mizo, da prouči možnosti miru, gospod Asquith pa prične s svojim neobhodno potrebnim popolnim uničenjem vojaške moči Prusije; razgovor bi se končal, še predno bi se pričel. (Res je! Veselost.) Na take mirovne pogoje nam ostane le sam odgovor z našim mečem! (Živahno pritrdjevanje.) . . . Mir, ki nastane po tej vojski, mora biti trajen. Ne sme se nahajati v njem kal novih vojska.

Upor srbskih vojakov. Iz Stockholma se poroča: Na Krfu je bil velik upor srbskih čet, Uporniki so psovali kralja in srbskega prestolonaslednika, a ravno tako tudi srbsko vlado. Zahtevali so tudi, naj jih puste pri miru in naj jih ne pošiljajo v boj za entento. Razen tega so zahtevali, da jih odpošljejo s Krfa, ker tamkaj strašno divja kolera; vsak dan jih umrje do 250. Proti upornikom se ni uporabila oborožena sila. Vse so prepeljali na francoskih prevoznih parnikih v Bizerto. Upornikov je bilo okoli 8000.

Nemiri v Bukareštu. Vsled draginje živil je nastala rabuka v Bukareštu; na cestah se je zbralo na tisoče demonstrantov. Plenili so prodajalne. Prišlo je do spopadov s policijo in vojaštvom. Mestni poveljnik je proglasil oblegovalno stanje.

Nova črnogorska vlada na Francoskem. Grški listi poročajo, da se je izboljšal položaj črnogorskega kralja Nikolaja nasproti sporazumu, ki mu je dovolil, da imenuje novo črnogorsko vlado s sedežem v Bordeauxu. Ko jo imenuje, Nikolaj slovesno proglasi, da so izgubili prejšnji ministri svoja mesta.

Odstop italijanskega vojnega ministra. Kralj je sprejel odstop vojnega ministra Zupelli-ja. Naslednik Paolo Marone je že tretji vojni minister za časa sedanje vojne.

Ruski državniki potujejo. Dne 3. aprila so se zbrali parlamentarci in nekaj ministrov, da določijo deset poslancev dume in deset članov državnega sveta, ki potujejo 27. aprila čez Stockholm v London, Pariz in Rim, kjer stopijo v stik s politiki, obiščejo boljše in si ogledajo tvornice. Vse večje stranke so zastopane. Bo menda še kak drug namen zraven.

Obkolitev Nizozemske. Pariški listi naznanjajo, da bodo z 18. aprilom začele četverosporazumove ladje nadzorovati ves izvoz in uvoz Nizozemske. Ta dan bi bil torej začetek novih dogodkov. Obkolitev nizozemske obale prevzmeta Angleška in Francoska.

Vojne priprave na Nizozemskem je povzročila pariška konferenca, kjer so se posvetovali o gotovih korakih, da se popolnoma ustavi holandski izvoz v Nemčijo, ker se je vedno dosti konterbande vtihtapilo v Nemčijo. Toda Holandska se je toliko bolj odločila za te korake, ker hoče angleška vlada nemško ljudstvo vedno bolj nasilno odrezavati od uvoza in braniti tudi uvoz več vrst blaga, ki ga Holandska sama izdeluje in tedaj čisto nepravičeno pošilja v Nemčijo. Anglija bi nezaslišano kršila vojno pravo, če bi Holandska prisilila, da svojo mejo proti Nemčiji popolnoma zapre. Dvomljivo pa je še, ali bo angleška vlada te korake odločno nadaljevala. Dejstvo je, da so se v Parizu o tej stvari dolgo posvetovali.

Nizozemska mornarica. Nizozemske ladje, ki se nahajajo v tujih pristaniščih, so dobile povelje, vrniti se domov.

Poostreno blokado prično izvajati zvezine velesile dne 18. aprila. Nevtralne vlade se bodo poprej posvarile.

Trdna nevtralnost na Holandskem. Na pariški konferenci je zastopnik Anglije poudarjal, da je treba Nemce odločno napasti; ker se pa fronta ne more predreti, zato naj bi se udarilo preko Holandske. Ta je pa izjavila, da hoče varovatj strogo nevtralnost, zato hoče biti na straži, ker se je bati, da se poveča nevarnost za deželo.

Odkrita zahrbtnost. Dogodki na Nizozemskem so dokazali, da je nameravala Anglija korakati čez nizozemsko ozemlje na Flandersko. Anglija je nameravala izrabiti slučaj »Tubantie«, da izvede svoj načrt.

Koliko premore Nizozemska. V vojaškemu oziru Nizozemska ne pomeni mnogo. V vojski postavi za kakih 184.000 mož. Nizozemska ni vojaška država in tudi nima nobene pomembne mornarice. Prebivalstvo šteje 6 milijonov. Dragocene pa so nizozemske prekmorske kolonije, ki obstoje največini iz otokov (Java, Sumatra, Borneo itd.). Jasno je torej, da bi se Nizozemska proti Angleški ne mogla boriti, ker bi bila v nevarnosti za kolonije. Bližnja bodočnost bo pa pojasnila, zakaj se Nizozemska pripravlja, in če niso njene priprave samo demonstrativnega pomena zoper angleški pritisk na gospodarskem polju.

Zmešnjave na Kineškem. Juanšikaj se umakne. Vojni minister general Oka je odstopil. Vodstvo ministrstva je prevzel njegov namestnik Ošima. Po pismenih poročilih iz Pekinga in šangajja baje namerava predsednik kitajske ljudovlade, Juanšikaj, odložiti svoje mesto. Njegov naslednik bo skoro gotovo sedanji podpredsednik Liy-nanghung.

Svetovna vojska.

Napad naših pomorskih letalcev na Ankonu (Jakin). Junaški čin letalcev ob rešitvi dveh krmilcev. — Naši uspehi na tirolski fronti. Laški aeroplani dvakrat strašili nad Postojno. — Vroč boj za posest na Rauchkofel ob dolini Adiče. Naši ujeli 153 Lahov in obdržali postojanko. — Letalski napad na železnico Videm-Benetke. — Nemško prodiranje v okolici Verduna; hudi zračni boji. Vsi francoski napadi odbiti. Nemci osvojili vas Haucourt in okoliške utrdbe. — Dvakratna smola Rusov. — Nemci napadli letalsko postajo Rusov.

VOJSKA Z ITALIJO.

Napad na Jakin. Dne 2. aprila popoldne, torej še tisti dan, ko so laški letalci nadlegovali Postojno, se je podalo deset naših mornariških letal čez morje proti Ankoni (Jakinu). Letalci so spuščali bombe z uničujočim učinkom na kolodvore, plinarno, ladjedelnico in na vojašnice. Nastali so požari. Dvignila sta se dva laška aeroplana, ki so jih pa naši odgnali z ognjem strojnih pušk. Tri laške baterije so sipale kroglice proti našim letalcem. Neko naše letalo je bilo zadeto in se je moralo spustiti na morje pred pristaniščem. Drugo letalo pod vodstvom letalnega mojstra Molnar-ja, se je takoj spustilo za njim, sprejelo oba letalca ter uničilo zadeti aeroplan. Ker se je pa to drugo letalo nekaj pokvarilo, se ni moglo dvigniti. Iz pristanišča se je takoj bli-

žala sovražna torpedovka, da upleni poškodovano letalo; toda naši letalci so tako spretno lučali bombe, da se je torpedovka morala vrniti. Nato se je pa posrečilo da sta se približala letalca kadet Vamos in linijski poročnik Stenta ter rešila vse štiri letalce, poškodovano letalo so pa požgali. To rešilno delo se je z veliko spretnostjo izvršilo med ognjem iz italijanskih pomorskih letal, ki so se vrtela okrog 100 metrov nad pozoriščem. Vsi naši letalci so se srečno vrnili.

Italijansko poročilo o letalskih bojih. Napad na Postojno so opazovali laški poročevalci menda s povečevalnimi stekli, da so videli veliko več, kakor je bilo res.

malo škode. Ubiti sta dve osebi, 10 jih je ranjenih. V nekaterih hišah so porušena zgornja nadstropja, v celem mestu je razbito vse polno šip. V neki kavarni so ranile goste in natakarije. Zadeta je bila neka palača, neka šola, katere učenci so pobegnili v kleti, in cerkev sv. Petra, ki je nekoliko poškodovana. Obrambni topovi in italijanski letalci so sestrelili tri letala, ki so padla v morje. Eno letalo so vlekli v pristanišče, ostalih dveh še nismo našli. — Tudi to poročilo obsega nespametno trditev, da so metali letalci tudi čokoladne bonbončke, ki so gotovo »zastrupljeni«.

Pohvala naših letalcev. Nemci slave junaštvo naših letalcev na Jadranskem

od Val Lagarina do Val Sugana je 1. in 2. t. m. sovražno topništvo vedno močnejše streljalo. Odločno smo odgovarjali. Poizvedovanje naših letalcev je dognalo živahno premikanje čet in trenja, naše topništvo je sovražnika učinkujoče obstreljevalo. Sovražni letalci, ki so poizkušali večkrat poizvedovati nad našimi črtami, so morali radi ognja naših obrambnih topov visoko letati. Naša zračna brodograjska so jih prepodila.

Že zopet nad Postojno. Pretekli četrtek sta križarila dva laška aeroplana nad Postojno; nekaj bomb je bilo vrženih, a škode ni bilo.

Manjši boji so bili zadnje dni pri tolimskem mostišču, na več mestih tirolskega obmejnega ozemlja. Na nekem sedlu grebena Rauchkofel so se bili ustalili Lah, a 7. aprila ponoči so jih naši prepodili ter ujeli 122 mož in 2 strojni puški. Velike izgube so imeli Italijani severno od doline Sugana pri St. Osvaidu, ko so hoteli napadati. Isto se jim je zgodilo v odseku doline Ladro.

Italijansko uradno poročilo. Rim, 5. aprila. Na Tridentinskem v dolini Adiče običajno delovanje artiljerije. V odseku Cristallo je sovražnik po odločni artiljerijski pripravi v noči na 4. t. m. vnovič ljuto napadel naše postojanke na Rauchkofelu, bil pa je z velikimi izgubami odbit in je pustil nekaj ujetnikov v naših rokah.

Nasproti pa izvemo iz našega vojnega tiskovnega urada, da so se naše čete polastile Rauchkofla ter to postojanko očistile sovražnika. Pri tem je bilo ujetih 150 Lahov med njimi 3 častniki.

O napadu na Rauchkofel še izvemo sledeče podrobnosti: Dne 7. aprila ob 2. uri 20 minut zjutraj se je pričel naš bobneči ogenj na po sovražniku zasedeni nos, pod njegovim varstvom so se uredile čete na napad. Akcijo je vodil stotnik Pitsch kolomejskega deželnoobrambovskega pešpolka št. 36. Po junaškem naskoku se je vnel ročni metež s sovražnikom, ki se je trdovratno branil, a nasproti ljutosti naših se ni mogel vzdržati. Ob 5. uri 30 minut zjutraj je bila postojanka naša. Izgube sovražnika so zelo težke. Jarki so bili polni mrličev. Nihče ni ušel. Ujeli smo 3 častnike in 150 mož, zaplenili 2 strojnici in veliko vojnega materijala. Udeležene čete (poleg kolomejske deželne brambe še oddelek tirolskih čet in oddelek strelcev), so se odlično držale.

Več malih uspehov. 3. aprila ponoči so naši brambovci pregnali sovražnika na Doberdovski planoti iz nekaterih naprej potisnjenih podkopov. — Južno od Mrzlega vrha so naše čete zajele laško postojanko in privedle 43 ujetnikov ter eno strojno puško.

Naši letalci so 7. aprila v večji množini poleteli na italijansko ozemlje ter obstreljevali kolodvora Cesara in San Giorgio (na progi Videm—Benetke) z vidnim uspehom. Od drznih letalcev, ki so se prenilko spustili, se trije niso vrnili.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Pozivi pod orožje. Časopisje naznanja, da so na Angleškem pozvani pod orožje vsi moški do 41. leta. Do konca maja se namerava izvršiti ta mobilizacija. Angleška armada bi se na ta način pomnožila za

Golobje v vojni službi.

Tako-le pravijo: »Zjutraj 2. aprila je 6 Capronijevih letal drzno napadlo Postojno, važno železniško postajo in sedež visokih avstrijskih poveljnikov. Vrgli so na mesto 40 (!) bomb, ki so povzročile obsežne požare. Napad sovražnih letalcev so naši silajno odbili in so se vrnili nepoškodovani domov.

O napadu naših pomorskih letalcev (2. aprila) na Ancono pa pišejo Lah tako: Sovražna letala so priplula ob četrt na 4 popoldne v izredni višini. Jakinčani so takoj bežali v kleti in v druga bivališča. Bombe so povzročile le

morju: Ob zadnjem napadu na Jakin so nastopili avstrijski letalci s tako drzno smelostjo, ki je skoraj neprekosljiva. Rešitev štirih tovaršev iz vode je čin, ki so lahko Avstrijci nanj ponosni.

Uspeh na tirolski fronti. Da so naši zasedli obmejni greben med Lobbia Alta (3196 m) in goro Fumo (3244 m), je za sedanji čas nekaj izrednega. To veliko alpsko podjetje zasluži posebno priznanje. Ta greben krije visoko gorsko pot, ki pelje iz doline Rive čez Adamellski vrh v Val di Genova. — Italijansko poročilo iz Rima, dne 3. aprila, se glasi: Ob celi bojni črti

4 milijone mož. — Tako čenčanje resnih ljudi ne bo plašilo, kajti vsakdo ve, da za armado, ki hoče nekaj veljati in doseči, treba predvsem izvežbanih častnikov, ki jih pa Anglija luto pogreša.

Počasi se daleč pride. Po tem načelu se ravna sedaj Nemci v okolišču Verduna. Pri utrdbi Douaumonta so nemške čete zasedle močne sovražnikove obrambne naprave. Vsi francoski protinapadi niso nič izdali. Ujetih je bilo 745 Francozov, med njimi 19 častnikov. Tudi 8 strojin so se Nemci polastili.

Vojska nad zemljo. Čedalje bolj se kaže, da bo na razpoloženje za mir odločilno vplivalo tudi zračno brodogojstvo ter neprestana nevarnost, ki preti tudi nevojaškemu prebivalstvu osobito na Angleškem. Pa tudi po drugem vojnem ozemlju je letalstvo postalo strah mestom in vsem, ki so v bližini bojišč. Najbolj obsežni in številni so letalski napadi in spopadi na bojišču okoli Verduna, to se razvidi iz končnega poročila za mesec marec. Samo v tem času so v zračnih bojih izgubili Francozi in Angleži 38 letal, sestreljenih je bilo 6 letal — torej skupno 44. — Seveda tudi Nemci niso bili brez izgub, a so znatno manjše od sovražnikovih; vsega skupaj se je ponesrečilo Nemcem 14 letal, ki so bila deloma sestreljena, deloma se pogrešajo.

Najhujše pa občutijo grozoto zračnega bombardiranja iz nemških Zeppelinovcev — o šabni Angleži, ki so mislili, da so na svoji celini, ki je obdana od morja, popolnoma zavarovani in da se jim ni bati ničesar. Mesec april je zanje hud in katastrofalen. Lepo vreme je omogočilo nemškimi zrakoplovcem, da so en teden vsak dan, oziroma vsako noč zaporedoma poplaval visoko v zraku tja nad angleško ozemlje. Na piko so jemali zlasti tvornice, delavnice za vojaške namene, plinarne, kolodvore, pristanišča in druge naprave, ki služijo vojaštvu. **Peti zračni napad na Anglijo** je bil v noči od 5. na 6. aprila. Zrakoplovi so porušili pri tej ekspediciji veliko železno tvornico s plavži in drugimi obsežnimi pritisklinami pri mestu Wisby; napadli so dalje tvornice in kolodvore v Leiths in v okolici. Učinki so se dobro razločili. Vsi zrakoplovi so se srečno vrnili.

O napadu na Jakin poročamo na drugem mestu. — Razmerno najmanj letalcev imajo Rusi, zato si pomagajo tako, da so povabili in najeli angleške pomočnike. Dognano je, da so jih naši opazili na besarabski meji.

Nemci pred Verdunom osvojili kraj Haucourt. S kako žilavostjo se pulijo sedaj Nemci in Francozi, kaže dejstvo, da se s takim veseljem poroča med svet, če je padla kaka vas, kakor poprej v slučaju, ko je padla kaka močna trdnjava. Nemci so 4. aprila z naskokom vzeli vas Haucourt in neko močno francosko opirališče vzhodno od tega kraja. Francozi so imeli krvave izgube, zraven tega so pa prepustili Nemcem še 531 mož in 11 častnikov, ki so ujeti.

Vznemirjenost v Parizu. Počasno, a vstrajno napredovanje Nemcev pri Verdunu povzroča vedno večjo vznemirjenost v Parizu, ki jo zama izkuša omejevat časa-pisje z ugodnimi poročili. Parižani vedo, da postaja pas, ki oklepa Verdun, vsak

dan tesnejši in da je omogočen železniški promet le po velikih ovinkih. Parižani so pripravljani, da trdnjava pade in ne zaupajo veliki ofenzivi, ki jo napoveduje francosko vrhovno vodstvo. Jasno jim je, da Nemci prodirajo, Francozi se pa branijo, vsled česar je vznemirjena cela Francija.

V Verdunu so poškodovane vse hiše, razen stolne cerkve.

Italijanske čete na francoskem bojišču. Iz Bukarešta se naznanja, da pošilja Italija svoje čete na francosko bojišče. Transport že traja 14 (?) dni.

Obstreljevanje mesta Reims. Nemci so 2. aprila izredno ljuto obstreljevali Reims. Več kot tisoč krogel velikega kalibra je padlo v mesto od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne. Ob 4. uri popoldne se je obstreljevanje zopet pričelo in povzročilo več požarov. To obstreljevanje je več ali manj razrušilo 230 hiš.

Nemci pri Verdunu zopet napredovali. Bavarski in šlezijški vojaki so 6. aprila z naskokom zasedli dvojice močnih francoskih opirališč južno od Haucourta, zraven so pa osvojili celo s. vražno postojanko na grebenu griča Termiten in sicer v širjavi 2 km. Francoski protinapad ni imel nič uspeha. Sovražnik je imel zaradi zahrbtnega nastopa (ker se je hlinil, kakor da se je vdal, potem pa zopet streljal) posameznih posebno težke izgube. Poleg mrtvih je bilo še ujetih 714 mož. Ta poraz je Francozom kaj neljub; radi bi ga prikrili, pa ne gre. Javili so ga uradnim potom tako-le: »Po ponovnih neuspehih in po krvavih žrtvah so se mogli tekom noči Nemci ustaliti v vasi Haucourt.«

Za grlo jim gre. Na severozahodni verdunski bojni črti se bliža nemški napad glavni francoski postojanki, ki postaja čedalje bolj nevzdržljiva. V Verdun so v zadnjih tednih poslali 2000 kanonov ter 10 težkih kanadskih in angleških baterij. — Med Francozi je vedno več takih vojakov, ki znore.

Vsi francoski napadi zadnjih dni so bili odbiti. Boji v zraku so se neprestano ponavljali. Samo 4. aprila je bilo pri Verdunu 15 zračnih spopadov. — Napredovanju pri Vaux in Douaumontu pripisujejo Nemci veliko važnost. — Francozi se hvaležijo, da so izdelali nove jeklene krogle po 1000 kg, ki jih bodo porabljali pri novih 40 cm topovih.

VOJSKA Z RUSI.

Vojska v zraku. »Novoe Vremja« poroča z bojišča, da so Nemci zadnje dni nastopili v zračnem boju s tako silo, kakor še nikdar poprej. Število zračnih letal se je izredno pomnožilo. Nemci se poslužujejo zelo izboljšanih aeroplanov.

Dvokratna smola. Ofenziva, ki so se je bili Rusi lotili, se je izjalovila v dvojnem oziru. Prvič Rusi niso predrli nemške črte, marveč so bili odbiti. Z nekakim uspehom bi se mogli Rusi le pohvaliti, če bi bili dosegli vsaj to, kar so nameravali v drugi vrsti, če bi bili namreč prišli Nemce, da bi morali del svojih čet premestiti izpred Verduna na rusko bojišče. A tudi to se ni zgodilo. Nemško armadno vodstvo ni porabilo nobenega moža in nobenega topa za ojačenje Hindenburgove bojne črte, ki so jo tekom dolgih mesecev tako utrdili, da

so bili Nemci popolnoma brez skrbi.

Ob Naroškem jezeru so Rusi z urnim ognjem prožili topove, — a brez posebne učinka. — Reka Dvina vali cele sklade ledu. — Južno od Dvinskega je priletela cela jata nemških letalcev, ki so metali bombe. Tudi ob Črnovicah so bili letalski boji.

Obstreljevana ruska letalna postaja. Rusko letalno postajo Patensholm pri Kielkond ob Oesel so napadli 8. aprila 4 mornariški zrakoplovi. Na postajo so vrgli 20 bomb. Med 4 letali, ki so se dvignila na obrambo, sta bili dve prisiljeni, da sta se morali spustiti na zemljo. Kljub ljutemu obstreljevanju so se vrnila naša letala nepoškodovana.

NA MORJU.

Ruski prevoznik parnik potopljen. Na Črnem morju je bil torpediran ruski 12.000 tonski parnik in sicer severozahodno od Batuma. Vozili so se ruski vojaki in bojni materijal.

Bolniška ladja uničena. Rusko uradno poročilo javlja, da je neki nemški podvodni čoln torpediral bolniško ladjo »Portugal«, ki je bila poslana iz Otija v vzhodni Anatoliji po ranjence. Na krovu se je nahajalo 273 oseb; 158 so jih rešili. To poročilo je treba sprejeti s previdnostjo in počakati nemške izjave.

Pred pomorsko bitko. Norveško časopisje objavlja poročila iz Petrograda, ki pravijo, da se bo v kratkem času vršila odločilna pomorska bitka, v kateri bodo Nemci uporabili vojne ladje in ladijske topove najnovejšega sestava in čisto izvanrednega učinkovanja.

Novo nemške torpedovke na Črnem morju. Več mornarjev, ki so se vrnili iz Carigrada, pripoveduje, da so se zadnji čas pojavile na Črnem morju torpedovke popolnoma novega sestava. Ruski torpedni rušilec, ki je bil pred kratkim potopljen pri Varni, je bil že žrtev novih torpedovk. Od tedaj se ne upa nobena ruska ladja na visoko morje niti v poizvedovalni službi.

Potopljeni so bili zadnje dni angleški parniki: »St. Marie«, »Avon«, »Adanzon«, »Norne«. — Nemški podmorski čolni neprestano delujejo.

BALKAN.

Nova selitev. Dva tedna sem vlada v solunskem pristanišču izredno živahno življenje. Govori se, da umikajo Francoze iz mesta in da so prevzeli obrambo Soluna Angleži sami. Nemški časopisi pa to poročilo zanikajo in trde, da sta se doslej odpeljala z vojniki samo dva parnika.

Krf—Eiflov stolp. Na Krfu so Francozi zgradili brezžično brzojavno postajo, ki je v zvezi z Eiflovim stolpom v Parizu.

Tedenske novice.

Duhovske zadeve. Podeljena je župnija Mirna na Dolenjskem č. g. Josipu Vrankar, župniku na Dobravi pri Kropi. — Pisatelj Fr. Ks. Meško, župnik na Zili pri Beljaku, ki so o njem graški listi pisali, da so ga odvedli v zapor, se nahaja med svojimi župljani.

Za vojaškega duhovnika je imenovan ž. g. Ivan Lobe, kaplan v Črmošnjicah.

Ravnatelj »Ljudske posojilnice« v Ljubljani je postal dr. Ivan Černe, ki je bil doslej nastavljen kot deželni uradnik pri Kranjski deželni banki.

Pri svetogorski materi božji, ki se nje slika nahaja v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, bo tretjo nedeljo po Veliki noči primerna slovesnost, ker shoda na Sveti gori ni moč prirediti. Pontifikal. maša in molitve za mir ter za srečen konec sedanje vojne bo opravil metropolit dr. Fr. Sedej.

Ze podpisujejo. Udeležbo pri IV. vojnem posojilu so že priglasili zavodi: Mestna hranilnica v Radovljici 150.000 K, posojilnica v Ribnici 100.000 K, posojilnica v Cerknici 10.000 K.

Od vojakov pobegnil in kradel je po Ljubljani neki 38letni potepin Gvido Hajne. Vlomil je od januarja dalje v več gostiln ter oškodoval prizadete stranke za precejšnje vsote. Tiček je sedaj v kletki. Bil je poprej že 13krat kaznovan in pozna dobro tudi prisilno delavnico.

Prepoved mleka. Deželna vlada je potom mestnega starejinstva ljubljanskega zaukazala, da se od 8. aprila dalje ne sme po kavarnah in gostilnah več oddajati mleko ali mlečna pijača in sicer od pol 10. ure dopoldne do 7. ure zvečer.

Koča na Vršiču, last slov. plan. društva, ni podrta, marveč samo poškodovana. Plaz je prišel od nasprotne strani čez sedlo gori do kočice, vendar je bolj deloval na kočico zračni pritisk, kakor plaz.

Istrski deželni zbor razpuščen. Cesar je razpustil deželni zbor istrski in imenoval za predsednika deželne uprave komisarja Alojzija Lasciaca. Deželni glavar Rizzi je prosil, naj se mu dovoli odstop, kar se mu je ugodilo.

Na Košano je mimogrede vrgel laški letalec dne 7. aprila dve bombi, ki sta pa padli zunaj na polje. Vračal se je od Postojne.

Nesreče na železnici. Terezijo Dolenc, soprogo železniškega čuvaja iz Prestraneka, je povozil vlak med kilometri 487 in 497. Žena je težko ranjena na obeh nogah obležala. K sreči je prišel še en železniški stroj, ki jo je spravil v bolnišnico v Postojno. Tu so ji odrezali levo nogo. — 30. marca je zgrabil železniški stroj na celjskem kolodvoru črnovojniškega delavca Franca Klavžar iz Ponikve in ga vrgel pod kolesa. Nesrečniku je razbilo glavo in odtrgalo obe nogi, da je kmalu umrl.

Velikonočna skupina razglednic »Vojška v slika« je pravkar izšla. Zahtevajte v vsaki trgovini slovenske izvirne razglednice »Vojska v slikah«, katerih del čistejša dobička je namenjen goriškim beguncem. Naročila sprejema upravništvo »Ilustrovanega Glasnika« v Ljubljani.

Razne novice.

† G. Ignacij Rak. Umrl je 10. aprila bogoslovec 4. letnika ljubljanskega semenišča. Bolehal je dolgo; bil je 13 krat operiran. Pokojnemu vzor-bogoslovcu večni mir in pokoj!

Zaupna naloga duhovščini. Minister za poljedelstvo (Zenker) poziva v dunajskem škofijskem listu duhovščino, naj pri izvrševanju svoje dolžnosti in posebno s priznice ljudi poučuje, kako velike važnosti je, da se obdela vsak kosček zemlje. Naj jim prigovarja, da vkljub vsem naporom vztrajajo, kajti drugače bi pomagali sovražniku. Pa tudi pri drugem gospodarskem delu naj duhovniki sodelujejo. Danes je sodelovanje duhovnikov še bolj potrebno kakor v začetku vojske. Ker bodo marsikje župani poklicani pod orožje, zato bo duhovnik večkrat edina javna oseba, ki bo mogla uspešno vplivati, da bodo žetvene komisije pravilno delovale. Duhovniki naj se kolikor mogoče posvetijo delovanju žetvenih komisij in naj ljudstvu priporočajo, da uboga ukaze teh komisij; opozarjajo naj ljudstvo na zapoved ljubezni do bližnjega, ki je največja zapoved naše vere. Minister upa na najboljši uspeh, kajti avstrijska duhovščina je to svojo najvažnejšo nalogo vršila vedno s celim srcem in ravno kmetijsko združništvo se ima za svoj procvit zahvaliti največ ravno neumornim katoliškim duhovnikom.

Umrl je gališki namestnik general pehote pl. Colard. Pri pogrebu je namestoval cesarja general pl. Georgi.

General Kusmanek, branitelj Przemysla, ki se nahaja v ujetništvu, je dobil za Božič zelo zanimivo darilo. Gospe ameriškega poslanstva v Petrogradu so mu po posredovanju ameriškega Rdečega križa poslale celo zbirko raznih koristnih potrebščin in tudi nekaj pijače. Kusmanek je bil prijetno iznenaden ter se je presčno zahvalil.

Teden »Rdečega križa«. V dneh od 30. aprila do 7. maja bodo po vseh krajih širne Avstrije prireditve na korist »Rdečemu križu« in pa mladinski preskrbi. Pokroviteljstvo te akcije je prevzel nadvojvoda Franc Salvator.

»Tobačni delavec«, glasilo slovenskih članov strokovne zveze tobačnih delavk in delavcev avstrijskih, ki izhaja mesečno na Dunaju, je bil posvarjen od c. kr. policijskega ravnateljstva na Dunaju zaradi nepostavne in hujskajoče pisave.

Poljedelski dopust so dobili bogoslovci 1., 2. in 3. letnika v Olomucu, in sicer za tri mesece, da lahko pomagajo domačim pri spomladanskem delu na polju.

V Florenci — demonstrirajo. Velike demonstracije so bile dne 1. aprila v Florenci. Iz mesta in dežele so se spravile skupaj žene ter vpile: »Dol z vojsko!« — »Pošljite nam naše može nazaj!« — »Kruha za otroke!« Vojaštvo demonstracije ni moglo zadušiti.

»Znamenja na nebu!« »Horácké Listy« poročajo: V nedeljo, dne 2. aprila, med 4. in 5. uro popoldne sta se videli na nebu na straneh zapadajočega solnca še dve drugi solčni obli s kosi širokega kroga, v čegar središču je bilo pravo solnce. Povjav je trajal do solnčnega zapada in je imel mnogo občudovalcev, ki so si ga različno razlagali in ga spravljali v zvezo s sedanjimi svetovnimi dogodki. V resnici pa nimajo take in enake prikazni na nebu prav nobene zveze z dogodki na bojiščih.

Vir državnih dohodkov. Ogrska vlada misli baje že 1. junija zvišati poštino za

dopisnice od 5 na 8 v., 10vinarsko poštino na 15 h in pri brzojavkah za vsako besedo za 2 v. Pri nas še niso končali vseh priprav. Pride pa najbrž tudi isto povišanje. V letu 1914. je bilo poslanih v Avstriji 680.46 milijona pism in 190.9 milijona dopisnic. Če bi se število vsled višjih pristojbin ne zmanjšalo, bi država pri pismih dobila novih 34 milijonov, pri dopisnicah 5.7 milijona kron. Brzojavke so leta 1914. prinesle 10.4 milijona kron, s poviškom bi prinesle nove 3.4 milijona. Mislijo odpraviti tudi marsikako prosto poštino.

Denarni mogotci povsod enaki. Angleška vlada se vznemirja, ker so se pričeli izseljevati iz Anglije angleški bogatniki, ki imajo velike trgovine z letnimi dohodki več sto tisoč funtov šterlingov. Svoje hiše in posestva na Angleškem so prodali in preselili sedeže svojih trgovin v New York; v Londonu so pa pustili male agenture. Ušli so vojnim davkom, visokemu dohodninskemu davku in davkom na dobičke. Angleški finančni list »The Statist« poroča, da so deponirali tudi nemški kapitalisti v New Yorku okroglo 200 milijonov funtov šterlingov, iz česar sklepajo, da se nameravajo po vojski tudi nemški kapitalisti umakniti vojnim davkom v Ameriko.

Na Kineškem se širi vstaja. Neodvisnost so proglasili v Kantonu in Kivantungu.

Vojaške novice.

Pozor na izstrelke! Pred kratkim sta se ponesrečila dva devetletna dečka na ta način, da je razpočila ročna granata, ki sta se z njo igrala. Našla sta jo na nekem vojaškem vežbališču. Ta obžalovanja vredni dogodek kaže, da je treba prebivalstvo svariti in poučiti. Če kdo najde izstrelke, bodisi nerazstreljene ali razstreljene, ali pa samo dele izstrelkov (užigalo ali kose dna), in druge izstrelkov podobne predmete, dalje strelivo ali sploh kako reč, o kateri ni gotovo, če je nevarna ali ne, naj brezpogojno pusti vsako dotikanje, in naj bo tudi sicer skrajno previden zlasti s kajenjem ali ognjem. Če kdo kaj takega najde, naj označi kraj in naj o tem obvesti najbližjo žandarmerijsko postajo, policijsko stražo ali vojaško poveljstvo.

Vojnopoštni zavitki. Vsled odloka c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 28. marca 1916. je od sedaj naprej ustavljen sprejem vojnopoštnih zavitkov za vojnopoštne urade št. 25, 31, 58, 59, 67, 77, 80, 90, 96, 97, 107, 108, 130, 143, 154, 155, 158, 160, 201, 232, 504, 506.

Vesele velikonočne praznike želijo in iskreno pozdravljajo vse domače in vse prijatelje »Domoljuba« slovenski strelci, nahajajoči se v strelskih jarkih,

Josip in Franc Šepec, Franc in Ludovik Avsec, Alojzij Palčič, Josip Namre, Franc Krašovec, Josip Martinčič in Anton Mihelčič, vsi doma iz Loške doline. — Enako pošiljajo voščila za Velikonoč slovenski fantje 7. polka: Ferdinand Zalar, Albin Senčur, Josip Rebolj, Alojzij Vrankar, J. Struna, Josip Slak, Fr. Vene,

Jakob Zajc, Janez Skodlar, Fr. Tihelj, Fr. Zupančič, Fr. Zirovnik.

Severni del Gorice so 4. aprila Lahi zopet obstreljevali s težkimi topovi. Ena granata je priletela v Gledališko ulico nasproti pošti, dosti jih je padlo okrog semenišča in ženske bolnišnice. Zračni boji se velikokrat ponavljajo; strojne puške v zraku pokajo kakor za stavo.

Človekoljubna naprava. V Švici so ustanovili »Mednarodno katoliško zvezo za varstvo deklet«. Odkar je pa vojska, se peča ta zveza tudi s samaritanskim delom v prid ujetim vojakom in drugim internirancem v sovražnih deželah. V ta namen sta se osnovala dva odseka: Vojaški odsek, ki poizveduje o pogrešanih, ter podpira ujetnike s tem, da jim na željo donacij pošilja zavoje obleke, hrane, toba-

ima nalogo, da se vsa pisma ali pa denar, ki je namenjen sorodnikom ali znanecem v sovražni deželi, odpošlje potom Zveze. Vsak, kdor pošlje pismo, mora pridejati internacijolni kupon za poštno stroške.

Vojni vikar, škof Bjeljak, ki se je mudil dva dni v Sarajevu, je odpotoval v Kotor, od tam pa odide na Cetinje in v Skader, kjer obišče vojaške bolnice.

Oglasil se je po dolgih desetih mesecih iz ruskega ujetništva Franc Obreza, po domače »Špolerjev« iz Selsčka pri Raketu. Služil je pri dom. pp. št. 27. Z velikim veseljem so sprejeli domači to novico.

Srčni pozdravi slovenskih fantov. Trdnjavski topničarji pri 24 cm možnarju pošiljamo pozdrave vsem svojim doma ostalim staršem, bratom, sestram, sorodnikom in tudi vsem slovenskim dekletom ter vsem

Učinek bombe ob zračnem napadu na Pariz.

ka idr. Ako se pošlje n. pr. deset, sedem, šest ali pet frankov, potem odpošlje ta Zveza zavitek s hrano ali kakimi drugimi stvarmi, katerih vrednost odgovarja doposlani vsoti. Ako pošlje kdo tej Zvezi 10 frankov v denarju za ujetega vojaka, potem odpošlje Zveza vojaku zavitek s sledečo vsebino: 1 srajco, par nogavic, hlače ali spodnje hlače, 2 robca, nekoliko tobaka, kilo kruha, čokolade, salame, milo in brisačo. Za manj kot 10 frankov pošlje seveda manj stvari. Kdor želi poslati denar v svrhu odpošiljatve zavitka, je dovolj da pošlje denar in označi, komu naj se pošlje, pod naslovom: »Office International d'Expédition de vivres et vêtements aux prisonniers de guerre, Friburg (Švica).«

Razen vojaškega odseka je Zveza ustanovila tudi takoimenovani civilni odsek, ki

bralcem »Domoljuba«. Nahajamo se po dolgem času vojske še zmerom zdravi in veseli na bojišču. Topničarji: Fr. Laznik iz Kozarij, M. Rajer iz Gradenca, M. Grajzar iz Smlednika, J. Semolič s Spod. Krasa, A. Kurinčič iz Kobarida, J. Cernič s Primorskega, M. Beltram iz Volčje Drage.

Od rezerve na italijanski fronti. Vsem cenjenim bralcem »Domoljuba«, zlasti Kostelcem in Kranjskogorčanom pošiljajo podpisani najiskrenejše pozdrave iz rezerve na italijanski fronti. Godi se nam prav dobro, čeprav nas včasih kaj obletava. Upamo, da nezvestega Laha kmalu poženemo v njegovo deželco polento jest, če je še kaj ima. Do tedaj pa na svidenje! Janez: Desetnik Robič Andrej, enol. prost. Volk Alojzij, infanterista Beljan Jožef in Marinič Alojzij.

Naši vojni ujetniki na Sardiniji. V italijanski zbornici je sardinski poslanec Sanjust vložil vprašanje, koliko je resnice na govoricah, da razsajajo med avstrijskimi vojnimi ujetniki na Sardiniji nalezljive bolezni. Salandra je odločno zavrnil te govorce češ, da sta se pojavila samo dva slučaja pegastelega legarja.

Postrezite! Že 18 mesecev je preteklo, kar se ni nič več oglasil vojak Jožef Respet — Lir 27. Bil je poklican ob prvi mobilizaciji. Ako kdo kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi, ki povrne vse stroške. Naslov: Katarina Respet, Gor. Novaki št. 52, p. Cerkno na Goriškem.

Niso zastoj molili... N. K. z Rake na Dolenjskem je s svojo družino stanovitno prosila za svojega moža in ga priporočala Devici Mariji. Objokovala ga je že kot mrtvega, a po 10 mesecih se je zglašil ter naznanil, da je bil ranjen, da pa je zdaj zdrav in se nahaja v ruskem ujetništvu. Veselje žene in otrok je bilo nepopisno.

General Hindenburg je praznoval te dni 50letnico, odkar služi nemški domovini kot vojak. Ob tej priliki mu je poslal cesar Viljem I. lastnoročno pisano pohvalno pismo, ki se v njem v laskavih besedah spominja velikih zaslug odličnega vojskovođe. Tudi mu je poslal v znak hvaležnosti umetniško izdelano svojo sliko.

Tudi Angleži se bodo malo postili. Angleško trgovinsko ministrstvo je razglasilo poziv, naj se zmanjša med občinstvom poraba mesa, ker je zaradi poojstrene nemške podvodne vojske manj dovoza iz inozemstva.

Turki so zasedli novo italijansko bolnišnico s šolo in drugimi poslopji v Jeruzalemu. Zidava je stala Italijo okrog 2 milijona lir.

Dopisi.

Šmartin pri Kranju. Umril je dne 26. marca na Bregu posestnik Mihael Porenta, star 54 let. Rajni je bil vrl krščanski mož, večletni občinski odbornik, marljiv gospodar, vnet čebelar, dober in skrben oče svojim otrokom. Bil je tudi zvest »Domoljubov« naročnik in bralec, odkar izhaja. Zapušča ženo in šest žalujočih otrok. Počivaj v miru, blagi mož!

Št. Lovrenc. V nedeljo dne 16. t. m. bo občni zbor »Mlekarne v Št. Lovrencu«. Vršil se bo v pitališču popoldne ob 3. uri. Imamo več izredno lepih plemenskih živali za pleme, ki se bodo tudi oddajale. Posebno mali mrjaški so priporočila vredni. Za okolico ima zadruha tudi tri lepe mrjasce. K občnemu zboru so vsi povabljeni, tudi bližnji in daljni sosedje. Gospodinje in dekleta dobrodošle! Se boste veliko koristnega naučile.

Sv. Gora nad Litijo. Ker je izdajalski Lah razrušil pobožnim Slovencem tako priljubljeno romarsko cerkev na Sveti Gori pri Gorici, opozarjamo goreče častivce nebeške Matere, da se nahaja tudi na Kranjskem Sveta Gora, in sicer nad Litijo. Kakor običajno, bo tudi letos na velikonočni ponedeljek romarski shod z dvema duhovnima opraviloma, zjutraj ob 6. in ob 10. Vsi častivci Matere božje se vabijo, da pri-

hite ta dan na prijazno goro, kjer bodo mirno in nemoteno lahko počastili svojo nebeško Zaščitnico in jo prosili za srečen izid vojske ter za zdravje in srečno vrnitev dragih jim mož, očetov, sinov. Na Sveti Gori bo tudi spovedovanje.

Dolenjavo pri Ribnici. V zadnjem tednu je smrt pokosila dva moža, ki sta bila znana daleč naokrog. 30. marca je umrl g. Josip Merhar, trgovec in posestnik. Bolehal je že dalj časa, a vendar ga je smrt nepričakovano vzela. Bil je svoj čas župan, zdaj predsednik kr. šol. sveta. — 4. aprila pa je umrl Franc Mrhar, ki je bil znan kot trgovec s prešiči. Bolehal je več mesecev. Naj počivata v miru! — O priliki duhovnih vaj smo imeli v društveni dvorani predavanje o alkoholizmu. Predaval je konz. svetnik J. Kalan, ki je s svojo besedo dvignil v življenje abstinenčni odsek, h kateremu se je oglasilo doslej 56 članov.

Z bojišča. »Domoljub« je za nas v daljni tujini res zvest in vselej dobrodošli prijatelj, kakor svoje dni Rafael mlademu Tobiju. V vojni bolnišnici ga čitajo z nedopovedljivim veseljem ne le slovenski bolniki, marveč tudi Hrvati, Čehi in Poljaki; kroži kratkoma od rok do rok in celo g. vojni kurat, rodod Poljak, ga prebira z zanimanjem ter se čudi, da je slovensčina s poljščino toli v sorodstvu. Kadar »Domoljuba« tukaj prečitamo, roma brž dalje za ozdravelimi slovenskimi vojniki na drugi kraj v sosedstvu, kjer ga že tudi vselej nestrpno pričakujejo. Zato smo upravnistvu in uredništvu »Domoljuba« iskreno hvaležni in hkrati pošiljamo vsem ljubim Slovincem pristrčne pozdrave. — A. Z. Vojna bolnišnica 8/11, vojna pošta štev. 86.

Listek

Kletev divjega lovca.

(Povest. — O. — J. C.)

(Dalje.)

Pred starčkom župnikom klečita — Milan in Milka. Lep pogled, vzorna dvojica! Obraz častitljivega svečenika izraža tisto visoko srečo in rožno veselje, ki napolni dušo v najsvečanejših trenutkih življenja. Svečan je bil tudi ta trenutek, ko sta ženin Milan in nevesta Milka pred obličjem božjim in pred celo občino zatrdila drug drugemu zvestobo do smrti, zaobljubila, da sta pripravljena skupno prenašati bolečino in veselje, ugodnosti in neugodnosti življenja.

Milka je nekoliko bleda v obraz; toda oko ji je mirno. Ves nastop izraža dušno plemenitost in zaupanje na pomoč od zgoraj. Na njenem obrazu ni najti nobenega sledu tiste bojazni in zloslutnje, ki ji je preje tako mučila dušo. Župnikove besede so bile kakor tolažba iz nebes. Pregnan je oni stalni odmev, ki jo je poprej strašil noč in dan in ji ponavljal: »Ne kršiš poslednje volje!«

Tudi sedaj, v tem odločilnem trenut-

ku, ko se je obrnil župnik k nji in jo vprašal z glasom, polnim sočutne milobe:

»Milka! Ako hočeš tu pričujočega ženina Milana vzeti za svojega pravega moža po postavi naše sv. matere katoliške Cerkve, reci: Hočem!«

Tudi sedaj se je oglasil v njeni duši oni plašljivi odmev; toda bila je močna, in rekla je, da se je slišalo po vsej cerkvi:

»Hočem!«

Za časa sv. obreda so se stiskale doli v cerkvi štiri stare ženice; prežale so na vse malenkosti, opažale vsako kretnjo, lo-vile vsako besedo; predvsem pa upirale svoje oči v sveče, ki so gorele pred novoporočencema na oltarju.

»Ti,« dreagne ena izmed njih drugo s komolcem, »vidiš?«

»Ne. Kaj pa misliš, da ni prav!«

»Poglej bolje!« de pritajeno, da bi ne zbudila pozornosti in sumnje, kakor da je nevoščljiva.

»Sveče dosti mirno gore. Morda bo pa le kaj sreče.«

»Ne vidiš, kako trepeče tista?«

»Katera?«

»No tista pred Milko.«

»Pa res, trepeče. Da, da je že res; tista-le pa nekoliko plapolala, trepeče,« se ustraši nagovorjena ženica.

»To ne pomeni nič dobrega.«

»Ne pomeni, ne,« in starka se pobožno prekrizajo.

»Vidite ono pred Milko,« se vmešava tretja, in vse tri pogledajo na oltar, kakor bi jim bilo prav, ko so opazile nekaj, kar jim bo pripravna snov za razmotrivanje neumnega praznovanja.

»Tu pa ne bo sreče, ne vem, kaj bi stavila, da ne reče čez nekaj časa zopet tretja in med ženicami se kmalu razprede daljši prorokovski razgovor.

»Jej, jej! Bog nas varuj! Pogledjte no, kako se je plamen Milanove sveče skrčil?«

»Milkin pa samo trepeče.«

»Ubogi Milan!«

»Revež!«

»Joj, ugasniti hoče.«

»Bog ne daj!«

»Gotovo.«

»Ne bo, ne bo,« sta šepetali drugi dve ženici, bojzljivo se stiskajoč.

»Glej Milkino! Zdaj pa zopet bolj enakomerno gori. Pomirila se je.«

»Slabše je začela goret!«

»Bog se jih usmili!«

»Marija Pomočnica naj odvrne vse nesreče!«

»Reveža, kaj sta zakrivila?«

»Jojmene, Milkina sveča pojema.«

»Bog ne daj, da bi ugasnila!«

»Jezus — Marija, glejte kako pojema.«

»Oče naš, kateri si v nebesih . . . « zašepete polglasno starka, prestrašeno zroč v svečo, ko se je zdelo, kakor bi ugasnala.

Medtem je odprl nekdo stranska vrata pri zakristiji, in ker je zunaj pihal jesenski veter, se je zagnal piš tudi pred oltar in res sveča, ki se je pri ogorku zalila z razstopljenim voskom, je naenkrat izgubila svojo luč.

»Oh, oh!« se izviije iz ust prestrašenih ženic polglasni stok in vse tri starke se prekrizajo.

»Revica!« zašepeta ena.

»Saj sem pravila,« se vznevolji druga; »kaj je tega treba, ko jima vendar taka kletev brani sv. zakon. Kletev je kletev; ne pomaža nič. Župnik je tudi malo kriv, da ni ugovarjal temu zakonu.«

»Pa je res rajni Milkin oče to storil?«

»Res, res!«

»Oba je preklel.«

»In to bi še ne bilo tako strašno.«

»Ampak?«

»Preklel je tudi njun zarod, tako sem slišala.«

»O, Bog se usmili!«

»Strašno!«

»Kako se je mogel stari Peter tako izpozabiti; saj vendar drugače ni bil napačen človek — razen da je šel brez dovoljenja včasih na lov.«

»Saj veš. Jeza, jeza.« — »In pa nepremišljena naglica,« pristavi druga. — »Bog mu daj večni mir in pokoj!«

»Njima pa svoje varstvo!« pristavijo vse tri in se prekrizajo.

Obred se je tačas končal.

Svet se je razšel: nekateri domov, nekateri za novoporočencema. Fantje prepevajo in vriskajo, starejši ljudje pa majejo z glavami neverjetno resni, zamisljeni. —

X.

Milan se je naselil s svojo staro materjo v lepi in prostrani hiši Milkini, pri kateri sta ostala dva brata in ena sestra; druga pa, desetletna Mara je bila pri gospodu župniku. Ono hišico, ki jo je zgradil Milan, je prodal sosedu; z izkupilom si je pa prikupil še nekaj zemljišča in živine. Pri hiši je pa tudi ostalo nekaj gotovine, in to pri takem gospodarstvu nekaj pomeni.

Ze Milkino posestvo je bilo lepo, pa se je še znatno povečalo z Milanovini, kajti velik vinograd in najlepše polje se je združilo v lepo, zaokroženo celoto.

In glejte, kakor da bi plaval angel sreče nad domom teh dveh srečnih src, so jima potekali dnevi v najlepšem miru in ljubezni. »Pa je res padel božji blagoslov na ta dva človeka,« so rekali ljudje, ko so videli, kako srečno se razvija življenje v novi družini.

Gospodarstvo je uspevalo, da ni moglo bolje: na polju je zrastle vsega dovolj. Toliko je bilo pridelka, da bi se lahko prehranili tudi dve družini. Trsje v vinogradu je bilo bogato; vina toliko, da ga še v vse domače sode ni bilo moč spraviti. Okrog hiše pa vse živo: tu perutnina vsake vrste, tam v hlevu junaške krave in čvrsti volil!

Ta hiša, ki so se notri nekaj pretakale samo solze obupnosti in bolečin, ta hiša je iznova oživela; v njej se čuje večkrat vesela pesem mlade žene, ki ji duša prekipeva v zanosu preobile sreče.

In stara Ana prav tako! Kar pomladila se je vsa. Saj se pa tudi mora, ko vidi svoja otroka, kako sta zadovoljna in srečna; saj vidi, kako jima gre vse srečno izpod rok. Boga hvali za ta preobilni blagoslov obenem pa — kakor v strahu — prideva vsakikrat prošnjo, da bi se kaj ne zaobrnilo in ponesrečilo . . .

(Dalje sledi.)

Slike in črtice z bojišč.

Kratko, a jedrnato

opiše vojak Tomaž Plešec, doma pri Sv. Katarini nad Ljubljano, svojemu bratu-drugošolcu svoje doživljanje:

Dragi brat! Ker si me prosil, naj Ti pišem, kako učimo Lahe »manire«, hočem sedaj Tvoji želji ustreči. — Ko smo stli v vojsko nad Laha, smo postavili topove blizu morja, da smo zastavili Lahom pot proti Trstu. Vsak dan je brenčalo po več aeroplanov nad nami. Navadno se jim je posrečilo, da so odnesli zdrave peruti. Velikokrat se je pa pripetilo, da je kdo telednil na tla. Laški napadi so bili skoro vsi enaki. Najprej so začeli Lahi streljati s topovi. Kadar so mislili, da je naša pehota že pobita, je naredila laška pehota naskok. Ko so prišli iz svojih lukenj na prosto, je bilo za nas veliko veselje. Vsak je storil, kar je bilo v njegovi moči. Dobro smo se potili, pa je vsak vedel, za kaj gre.

Razmišljanje po hudih bojih...

Nadporočnik L. Sušnik iz Breznice pri Skofji Loki piše očetu:

Dragi oče! Zanimalo Vas bo, kako se mi že kaj godi. Zdravljenje napreduje polagoma, a stalno; sedaj že počasi hodim, s palicama seveda. (NB. Pismo je od jeseni. Op. ured.) Kako dolgo še ostanem tukaj, ne vem. Kaj bo pozneje, mi je še neznan. Pa zaenkrat sem tako pameten, da si v tem oziru ne delam skrbi; saj jih bo še pozneje preveč, ko pride v resnici tisti čas...

Sicer je tu dolgočasno, kot povsod sedaj. Nebroj vojakov, ki se zdravijo in polnijo ulice. Drugače sem se navadil novega življenja, da sem že malo mislil na vojsko, dasi vsak dan čitam časopise. Ali ob spominu na padle človek le zopet postane mehak. Koliko sem jih videl pasti tako-rekoč pred svojimi očmi: tovariši so mi bili, pa sem šel mimo njih, da sem še solzo komaj potočil za njimi. In drugi, prijaja-

Ali ji bo kdaj zasijalo zopet solnce tolažbe, sreče?!...

In kako je pri Vas doma? Že dolgo sem brez novic izpod rodne strehe.

Najiskrenejše pozdravlja Vaš vdani Lovrenc.

Ob obletnici vojaške službe.

Bojišče 17. marca 1916.

Dragi starši! Sprejmite srčne pozdrave od svojega sina. Danes ravno ob letu, kar sem zapustil ljubljani dom in se poslovil od Vas, Vam pišem nekoliko več. — Dolgo je bilo to preteklo leto, a kratko se mi zdi danes, ko je že za menoj. Naučil sem se in izkusil sem veliko, kar mi bo zelo koristilo v poznejšem življenju. Videl sem mnogo slučajev, kakšen je človek, če zapusti Boga in vero; žalosten sem bil ob takem pogledu. In ženstvo! Kako malo drži po nekaterih krajih na poštenje in na svojo čast. Mnogokrat se mi je skoraj dobro zdelo, da mi je umrla sestra, da je nimam več. Oh, da bi bil še jaz tam, kjer je ona in moj brat!

Ker cerkve in svete maše ne morem obiskovati in prejemati svetih zakramentov, prosim, da to Vi storite mesto mene. Molite zame, da bom mogel premagati vse težave in ovire, ki se mi bodo stavile še vnaprej.

Ko pa enkrat mine vojska in nastopi blaženi mir, ko enkrat odslužim vojake, tedaj bomo zopet vabili in srečni kot še nikoli poprej. Takrat bom zopet mogel razviti vse svoje moči na domači zemlji ter v resnici izpeljati svoje načrte na korist kmetijstvu, ki jih vedno delam in nosim v glavi. Kako me veseli, da bi imeli veliko lepe živine, skrbno obdelane njive in pognojene košenine z bujno rastočo travo ter obilnim sadnim drevjem. Zdi se mi, da bi imel že tukaj nebesa. Doseči si upam vse z božjo pomočjo, samo da bi bil zdrav. Sedaj šele občutim pravo veselje do dela; vse drugače kakor prej, ko sem bil še doma.

In Ti, dragi brat, Ti namestuj mene doma! Uči se iz teh vrstic, kako je človeku pri srcu, ko mora zapustiti dom in iti po svetu, in posebno še na ta način, kakor jaz. Oh, kako si človek želi nazaj pod tihni in mirni krov! Kako lahko bi potem imel srce, kako sladko bi se naspal! Prosim, da mi večkrat pišeš, kako je doma s kmetijo; tudi najmanjša stvar me bo zanimala. Z Bogom!

Vaš vedno vdani sin Anton Bernik (od Sv. Katarine pri Medvodah).

Morda zadnje slovo...

Anton Krušič piše svoji ženi pred odhodom na bojišče:

Draga moja žena! Ljubi otroci! — Pišem Vam za slovo. Teško je, ko se mora ločiti mož od svoje zveste žene in od ljubljenih otrok, toda božja volja mi velevala, da storim svojo domovinsko dolžnost. — Zahvalim se ti, draga žena, za zvestobo in ljubezen in ker si skrbela zame, kar je bilo v Tvoji moči. Priporočim Ti zdaj posebno otroke: varuj njih dušo in telo; dajaj jim lepe nauke! Če ne pridem več nazaj, se me spominjajte vsi v svojih molitvah. Ako pa Bog dá, da se srečno vrnem, bomo pa lepo in mirno živeli skupaj.

Bojišče 1916.

Vsem čitateljem »Domoljuba« pošiljamo presrčen pozdrave z italijanskega bojišča

Jakob Kajnik

Franc Rojs

Jakob Rojs

Anton Elbl

Franc Lovše

Tako-le razglednico — slikano s svinčnikom — so poslali prijateljem »Domoljuba« zgoraj imenovani slovenski vojaki-rojaki.

Večkrat je bil v par urah pobit cel laški bataljon. Kar ni bilo pobitih ali ujetih, so pa bežali v divjem neredu. Po velikih bojih smo šli malo nazaj. Tu smo rabili kane za laške aeroplane. Nekega dne je priplaval letalec. Naš top je oddal najprej dva strela, ki sta zgrešila svoj cilj. V tretje ga je pa zadel. Šrapnel je priletel ravno v kotel. Bencin se je vnel, zrakoplov je padel na tla. Pilot in opazovalec sta bila mrtva in vsa ožgana.

Ko je Lah zopet začel, smo odrinili nazaj v bojno črto. Nekoč nas je šlo osem kopat kritje. Kopali smo ponoči. Prvi dve noči smo bili varni. Tretjo noč pa je luna lepo svetila. Tu nas opazijo Lahi. Začelo je žvižgati in piskati okrog nas, da je bilo groza. Mi smo pa kljub temu nadaljevali in delo dovršili. Te noči ne pozabim nikoli. Veliko imam še pisati, pa zdaj ne utegnem več. Na veselo svidenje, če Bog da. —

telji iz dunajskih let! Kako se je zredčila njih vrsta! Koliko dobrih, zglednih, vrlih mladih fantov je postalo žrtev usode! Kako jih bo manjkalo enkrat v življenju! Nekoč, ko sem bil sam istotako in sicer vsakdan, vsako uro na tem, da položim svoje nade v grob, mi je bilo manj težko zaradi njih. Danes pa, ko vidim, da me je dobrotni Bog čuval, danes, ko prosteje gledam v svet, mi rosi oko... Toda, niso-li oni zavdanja vredni, mesto da jih pomilujemo? Kdo ve? Končali so življenja pot, preden so še prav občutili njegovo ničevost. Poslovi so se od nas v cvetju mladih dni in polni slave, za njimi ni ostalo drugega, kot večnolep spomin.

Seveda, če pomislim na zaostale, ki so jim bili padli junaki-tovariši mogoče vse, edina opora, edina nada, moram zadrževati solze nad bridko izgubo. Kako je zadeta domovina, naša mati! Neizrekljiva in nepopisna je pač žalost v srcu nje, ki nosi našo skupno bol, bridkost nas vseh!

Otroci! Ubogajte radi in vselej skrbno mamico; skrbite zanjo, kadar ji moči opešajo. Ne pozabite na Boga in na Marijo. Dobrotljivi Bog nam bo potem podelil milost, da se bomo enkrat združili na onem svetu, če nas bo usoda sedaj razkropila. Ljubil sem Vas in Vas bom ljubil do zadnjega izdihljaja, zato tudi Vi name ne pozabite.

V duhu še enkrat objamem vse skupaj ter podam roko čez višine in ravnine. Izročim Vas Bogu in Mariji. — Jaz grem v ogenj, Tukaj so hude bitke; šrapneli in granate se razpokavajo, v zraku brni, vse križem poka in se podira brez prestanka. Življenje moje je kaplja na vejici. Toda večkrat sem prejel sv. zakramente in sem se popolnoma izročil Marijinemu varstvu, zato ne čutim ne strahu, ne trepeta. Hudo mi je le, ker sem ločen od domačih. Takrat sem najbolj vesel, kadar se v kakem pismu s Teboj pogovarjam, ljuba žena. Moli zame, da se skoraj vrnem k ljubi družini . . .

Tiha noč na grobih plaka.

Po bojišču stopal sem potrt
v polumraku, s puško med mrlji;
v pozni zarji so rudeli griči,
tu okrog pa vladala je smrt . . .

Grozne žrtve, — kri na bojnih tleh;
mnogim danes srce je odbilo,
kopljejo tovarši jim gomilo:
dom miru, počitka v težkih dneh.

In presunjen gledal sem prizor,
in razmišljal sem usodo ljudstva:
Kje so srca, kje ljubezni čuvstva,
kje usmiljenja prelepi vzor?

Svet brezčutni, ti-li solz ni ma?
Klic in jok bolesten te ne gane?
Nemo gledaš grozovite rane,
v srcu mrje ti ljubezni žar.

Ti molčiš; a zvezdnato nebo
se solzi, ko zemljo kri namaka;
hladna noč na grobih tiho plaka,
milo zvezde na gomile zro.

Limbarski.

Gospodarske vesti.

Vedno bolj se čuti pomanjkanje mleka po mestih. Slišijo se glasovi, da se mora za otroke in slabotne mleko na vsak način preskrbeti. Res je mleko najboljša, najlažja in najcenejša hrana. Otrokom, zlasti slabotnim, se zelo prilega. Toda motijo se oni, ki mislijo, da se brez njega sploh ne da izhajati. Saj je preskrba mleka z mlekom čisto nova stvar, ki je bila prejšnje čase neznana. Stari narodi so se navadno pečali ali s poljedelstvom, ali pa z živinorejo. Oboje je bilo na istem posestvu le redkokedaj združeno. Večina takratnih ljudi kravjega mleka še pokusila ni. Šele okoli leta 1775 se je začela v srednji Evropi tesnejša zveza živinoreje s kmetijstvom.

Odkar je Liebig dokazal, kaj potrebujejo rastline, da dobro rastejo, so pa začeli kmetje z vso vnemo gojiti živino in skrbeti za potrebni gnoj. Na Nemškem se je zveza mlekarstva s poljedelstvom tako skrbno gojila, da so računali l. 1909 vrednost vsega mleka na 2.75 milijonov M., vrednost vse zaklane goveje živine in prešičev 4 milijone, vsega žita 2.8 milijona M.

Kako je bilo pri nas prejšnje čase? Boljši gospodarji so imeli po dve kravi, mali eno ali nobene. Po cele mesece smo bili brez mleka. V tistih časih so le malo kje imeli pozimi kruh. Ker za močnik ni bilo mleka, so ga zabelili, na žgance pa djali zelje. Kadar je bilo mleko, so bili seveda boljši časi. In vendar je zrastel krepak in močan rod. Po večjih mestih je bilo malo mleka, reveži ga gotovo niso veliko dobili.

Razvoj gospodarstva nas pa sili, da z vso silo skrbimo za večjo množino mleka v deželi, ker je od tega skoro najbolj odvisen napredek v gospodarstvu. Gotovo bo šla cena mleka po vojski precej nazaj, toda reja dobrih živali se bo vedno izplačala. Ni nam treba mnogo na pasmo gledati. Če bo dosti dobre krme, bo dovolj mlečne živine, zlasti če se bodo izdelki mlekarstva dobro prodali. — V št. 27, »Landw. Ztg.« se pritožuje ravnatelj Gibalek, da so cene fižola in leče tako nizke, da utegnejo kmeta odvracati od pridelovanja fižola. Grašica se prodaja po 100 K 1 q, prešiči imajo na Dunaju ceno 5 K za 1 kg žive teže. Ali bi ne bilo čudno, ko bi kmet to prideloval, kar mu najbolj kaže? Fižol je eno najboljših živil. Kijub nizki ceni ga moramo kolikor mogoče veliko saditi, ker ne smemo gledati le na svojo korist, ampak na občni blagor. Sej pa vendar pese, krompirja in turščice kar največ moreš.

Dne 21. marca se je med našimi, nemškimi in romunskimi zastopniki podpisala pogodba za 100.000 vagonov turščice ter 40.000 vagonov pšenice, ječmena, fižola in leče. Romunska vlada je obljubila vse mogoče olajšave. — Angleški vladi se je posrečilo znižati voznino za žito iz Amerike. Januarja je znašala voznina iz Newyorka v Liverpool 6.3 K, koncem februarja 7.8 za 1 q. Ker je vlada prisilila ladje, da so morale voziti žito iz Amerike nazaj, se zdaj plačuje 7.2 K. Iz Argentine je stala voznja februarja 15 K, zdaj le še 14 K za 1 q. Te cene so še vedno prav znatne, če pomislimo, da se je iz Newyorka na Angleško plačalo pred vojsko za 100 kg 60 h. — Pšenica se prodaja na Angleškem po 28 M, okoli 35 kron. Da je samo voznja napravila tako visoke cene, nam kaže prav jasno ameriški trg. Tam stane 100 kg: pšenice 19.58 K, ovs 14.75 K, turščice 13.99 K, pšenične moke 13.64 K, sladkorja 62.13 K, svinjske masti 123.49 K, železa 10.41, vina 538.57, kave 104.72, petroleja 14.90, bombaža 130.56 K.

Na Kitajskem so se začeli zelo zanimati za moderne pluge. Več sto so jih v zadnjem času prodali. Tako se bo tudi ta velika dežela, ki ima skoraj najrodovitnejšo zemljo na svetu, odprla razvoju kmetijstva. So res tam čudni ljudje. Vse odpadke živine poberejo, vsak polenček in vsaka trska se spravi, za kosček premoğa

prebredejo in premozgajo veliko blata, toda neizmernih zakladov premoža v zemlji se jim ne ljubi vzdigniti. Zdaj bodo to seveda tuje družbe počasi izvršile. Kupčija je na Kitajskem slaba. Prav hudo so prizadeli, ker ne morejo prodati lahko svile in drugih kmečkih pridelkov. Lani so vendar same svile, ki je menda še vedno najboljša na svetu, prodali 1.680.000 kg. Prav zanimivo gospodarsko sliko nam kaže tržno poročilo Odrina za februar t. l. Vpeljali so tam iz Bolgarije: 2 vagona fižola, 28 vagonov moke; iz Romunije: 42 vagonov žita, 50 vagonov moke in 4 vagonov petroleja. Izvozili so 5000 kg svile čez Švico v Italijo, na Nemško 28.000 kg ovčje volne, 18 vagonov starega bakra, 18.000 kozjih kož, 8 vagonov raznih odpadkov. Ker manjka ljudi za delo, je odredila vlada, da mora prav vsak meščan obdelati en dunum polja, to je 600 m². Kaj, ko bi se tudi našim meščanom kaj takega ukazalo? V Romuniji prodajajo žito (za domačine): novo turščico po 17.50 K; pšenico Ia. 25.50, IIa. 22; ječmen 25—26; rž 20—21.25. Strn tudi letos na Romunskem prav dobro kaže.

Pametni možje so začeli misliti, kaj bo z narodi, če zmanjka lesa in premoža. Samo za časopise se porabi po celnem svetu 350 milijonov kubičnih metrov lesa v enem letu. Najlepši gozdi v Evropi so že vsi izsekani. Premoža je nakopala Angleška okoli leta 1700 2.5 milijona km³, l. 1800 že 10 milijonov, 1860. l. 85 milijonov, 1890. l. 184 milijonov in 1913. l. 292 milijonov kubičnih metrov. Na Nemškem leta 1860. 12.3 milijona, leta 1913. 192 milijonov. Nazadnje bo naravnih zakladov vendar zmanjkalo.

Vse severne dežele so prepovedale izvoz kave. Gotovo je bil pritisk Angleške zelo velik.

V prvih 12 tednih leta 1915 je bilo na dunajski trg prignanih 89.776 goved. Letos v istem času 41.136. Ta množina je pa še vedno veliko večja, kakor je bila v navadnih letih pred vojsko. Govejega mesa se je pripeljalo v istem času l. 1915 5 milijonov 618.549 kg, letos pa 6 milijonov 052.910. Prešičev so pripeljali leta 1915 149.080, letos 94.842. Zaklanih prešičev leta 1915 14.545, letos 14.105. Prešičevega mesa leta 1915 2.202.048, letos 1.550.321. Potem seveda ni čudno, če vedno bolj za bele primanjkuje.

Goveje živine je bilo dne 3. t. m. na Dunaju 2608 glav. Plačevali so voli: Ia. 380—400, IIa. 356—377, IIIa. 320—336; krave 280—370. Cena se je dvignila za 8—12 K. V Budimpešti se je le mleko podražilo za 10 h pri litru. Letos poleti bo v daljna mesta prav težavno mleko pošiljati, ker ni ledu.

Dne 4. t. m. je bilo na Dunaju le 4721 prešičev. Domenili so se za ceno 5.10 K za debele, za vse druge po 5 K. S tako množino na Dunaju ne morejo izhajati.

Zdaj bo čas, da se vse žito dobro prebrana. Za dobro rast in močne korenine je potrebno, da se napravi v zemlji z ostrimi zobmi brane dostop zraku in da se rastlina malo okoplje. Prav nič ni škoda, če se tudi precej stebelc poruje; saj bodo druge tem bolj uspešno rastle.

KORENINE OD PIRNICE IZBORNO KRMILLO.

Na njivah imamo občeznan, silno nadležen in hud plevel v rastlini, ki se imenuje pirnica ali tudi pirika, ornica, grana, rava, skrada, bored, železna trava itd. Pirnica sicer raste tudi na travnikih, ker ni plevelna rastlina, temveč daje zelo dobro seno; na vlažnih travnikih je pirnica skoraj najboljša trava, ker vlaga ne umori tako hitro njenih korenin.

Na njivah je pa pirnica zelo nadležen in škodljiv plevel, ki se razrašča v zemlji in pošilja pritlike na vse strani. Te pritlike so njene belkaste korenine, ki vsako spomlad na novo poganjajo in počasi vse površje preprežejo. S pirnico je na njivah veliko truda, preden se vsa uniči. Koder poljščina hitro poganja, pirnica ni tako škodljiva, ker jo senca duši; ta rastlina namreč zahteva dovolj svetlobe in zraka. Med okopavinami in fižolom je največ pirnice, ker je površje izprva golo in poljščina počasi raste. Pirnica zemljo tako silno izsesava, kakor nobena druga zel; zlasti vzame iz zemlje veliko dušičnatih hranilnih snovi. Vrhutega je jako trdoživa; niti suša, niti moča ji ne škodujeta, če ima le dovolj svetlobe in zraka. Pirnica cvete meseca junija in julija. Najbolj je nadležna na peščenih zemlji, ker se tamkaj najlažje razrašča.

Vsak razumen kmetovalec bo pirnico z vso silo zatiral, in sicer pomladi, ko prvokrat orje in brani, kajti takrat nabere cele kupe piričnih korenin, ki jih mora pa skrbno uničiti; posamezni deli korenin namreč ob deževnem vremenu ožive, poženejo nove rastline s semenom, ki prehaja zopet na njivo.

Pirnico moramo torej z vso silo zatirati; pri tem imamo lahko dvojen dobiček. Njive očistimo škodljivega plevela, zbrane korenine so pa izborno krmilo in jih torej ni zametavati.

Izprane korenine pirnice so sveže kakor tudi posušene vsaj tako dobro krmilo kakor otrobi, kajti imajo v sebi veliko škroba, raznih rastlinskih sluzov ter toliščobe in znatno množino prebavljivih beljakovinskih snovi. Korenine od pirnice prištevamo naravnost med močna krmila. Pirične korenine so kot krmilo veliko več vredne, kakor n. pr. predragi posušeni zrezki sladkorne pese, ali tudi kot sirov sladkor, ki nima v sebi nič beljakovin in je v zdravstvenem oziru za živali omejene vrednosti.

Pirične korenine prav posebno prijaajo konjem; dati se jih sme na pol posušene in dobro zrezane na dan 5 do 6 kg. So pa ravnotako dobro krmilo za vse druge domače živali.

Ob časih draginje in pomanjkanja moke se je delala iz piričnih korenin krušna moka za človeško prehrano; iz te se je delal kruh prijetnega duha in okusa. 6¼ kg suhih piričnih korenin dá 4¼ kg bele, 1 kg črne moke in 1 kg otrobov.

Na Francoskem že odnekad rabijo pirične korenine kot krmilo za konje,

četudi je dovolj drugih krmil.

Skupaj zbrane pirične korenine je treba v čisti vodi dobro izprati in jih je potem na slamoreznici kolikor mogoče nakratko zrezati. Tako očiščene in zrezane korenine se potem na solncu, v krušnih pečeh ali s kako drugo sušilno napravo vsaj toliko posuše, da se dajo brez nevarnosti pred plešnobo in gnitlobo hraniti.

Za porabo majhnih množin zadostuje, da se rezanica od piričnih korenin kolikor se da na solncu posuši in potem na zračnem in suhem prostoru hrani.

Povsod pri nas so njive s pirnico silno zapleveljene. V korist vsakega kmetovalca je, če vse izorane in skupaj zbrane pirične korenine odstrani; pri sedanjem silnem pomanjkanju in draginji krmil jih pa nikar ne zavrz, temveč jih kot krmilo doma porabi.

Kjer pa nočejo piričnih korenin doma porabljeni, tamkaj naj županstva, kmetijske podružnice, šolska vodstva itd. organizirajo zbiranje piričnih korenin in naj jih ponudijo centrali za krmila deželnega odbora v Ljubljani v nakup, ki bo zanje plačevala 8 K za 100 kg. Zbirati je treba oprane, zrezane in dovolj posušene korenine, ki se morejo odpošiljati omenjeni centrali v vrečah. Kjer nimajo vreč, jih dobe od centrale. Skupiček ne bo neznaten.

Vrednost koprive. Vojska je iznajdljiva in kadar je sila, vse prav pride. Veščaki priporočajo nabiranje zrelih kopriv, ki imajo v sebi porabna vlakna, kakor lan ali konoplja. Predelane koprive so nekoliko slabše kakor laneno predivo, toda dokaj močnejše in voljnnejše, da se čuti, kakor svila, posebno če se kuha v 0.5 do 5 odstotni milovli raztopini. Predivo od kopriv se da presti in tkati na vseh strojih. Tako bo kopriva prišla do večje veljave in ne bo le za strašilo otrokom; obenem se bo pa z nabiranjem tega blaga odpril revnejšim slojem, slabotnim in otrokom, vir dohodkov, če bodo hoteli koprive nabirati in skupaj spravljati.

Vse na karte! Dunajski listi strašajo, da bo izšla v kratkem cesarska naredba, ki bo uveljavila tudi za porabo mleka posebne karte. Dognali so namreč, da se v nekaterih gospodarstvih porabi preveč mleka celo za živali, dočim ga drugod še ljudem primanjkuje.

Za oljnat rastline. Vojno ministrstvo je odredilo, da naj se dovolijo dopusti, oziroma prepusti delavskih skupin tudi za nasajanje oljnatih rastlin, n. pr. repice, maka in lanu.

Cene za užigalice. Nabavni stroški za surovine in druga sredstva, ki so potrebna pri izdelovanju užigalic, so se zopet povišali; industrija ni v stanju še naprej prodajati užigalic za tako ceno, da bi mogli zadnji prodajalci ohraniti prodajno ceno 3 vinarjev za posamezno škatljico takozvanih švedskih užigalic. Na podlagi natančnega razpogleda se je dovolilo industriji za užigalice povišanje prodajnih cen, vendar samo v toliki meri, da se more

vpoštevaje primeren pribitek za prekupstvo in nadrobno prodajo — pri nadrobni prodaji nastavi najvišja cena 32 vinarjev za en zavoj z 10 navadnimi škatljicami, 7 vinarjev za dve navadni škatljici in 4 vinarje za posamezne škatljice.

Še enkrat. Omenjali smo že zadnjič, da bo letos bolj kot doslej primanjkovalo našim kmetom pri košnji, žetvi in mlačvi — delavskih moči. Pomagati bi se dalo s poljedelskimi stroji. Kjer imajo strojne zadruge, bo šlo lažje; samo strojnikov manjka. Da se izobrazi čim več mladih moči, bo priredila »Gospodarska zveza« v Ljubljani meseca maja od 8. do 14. poučni tečaj za strojnike. Na tečaj se bodo sprejemali fantje, ki so telesno zdravi in so dopolnili 16. leto. Pouk bo brezplačen. V kratkem dobi »Gospodarska zveza« mlatilnice najboljše in najnovije vrste, ki jih bo ob tej priliki še posebej razkazala. Kdor se namerava udeležiti, naj se takoj prijavi. — Nadaljna obvestila dobe priglasienci od zveze same.

Ureditev prometa s sladkorjem. Deželna vlada kranjska je razglasila, da se je prvotna določba glede množine sladkorja za posamezno osebo nekoliko izpremenila. V nekaterih občinah in krajih pride na osebo za štiritedensko dobo 1 in četrt kg sladkorja. Te občine so:

Mestna občina Ljubljana;
mestna občina Kočevje v istoimenskem političnem okraju;
tržna občina Tržič v političnem okraju Kranj;

občine D. M. v Polju in Vič, dalje kraj Zgornja Šiška istoimenske občine in kraji Moste, Selo in Udmat občine Moste, vse v političnem okraju Ljubljana-okolica;

občina Zagorje v političnem okraju Litija;

mestna občina Idrija v političnem okraju Logatec;

občine Jesenice, Dovje, Bela peč, Kropana in Kamna gorica v političnem okraju Radovljica;

občina Domžale v političnem okraju Kamnik.

V vseh drugih delih dežele znaša štiritedenski sladkorni delež 1 kg za vsako osebo.

Izkaznice za sladkor se izdajo uradno, veljajo za eno osebo in za dobo štirih tednov, ki je označena na izkaznici.

Označeni industrijski, oziroma obrtni in mestni kraji, ki so navezani zgolj ali povečini na nakup živil in nimajo nikakih ali le malo pridelkov, imajo torej malce več pravice do priboljška v sladkorju.

Zdravstvo.

Pomlad in kašelj. Na pomlad se pojavijo vse staro prehlajenje; narava poskuša, da bi vrgla vse gnile sokove iz sebe. Ljudje kašljajo, bljujejo, se potijo, se hitro utrudijo. Pa že raste lek po livadah in pod grmovjem. Naberite si trobentice, posušite jih in kuhajte čaj. Dovolj je, da operiš cvet in pustiš postati pet minut. Tega čaja jemlji večkrat po požirku in olajšal si boš kašelj. Kdor more, naj si operi tega cvetja z mlekom za zajterk. Samo piti pa ni dovolj. Moraš se tudi vsak dan umiti ali vsaj izdrg-

niti z mokro otiračo, da koža živahneje deluje. Nasvetuje se tudi naslednje: Smrekovi poganki se prevro na starem salu; to tekočino izžmi skozi čisto cunjino in maži s tem mazilom, ki je pomagalo že marsikomu. Dobro je tudi, če koplješ trudne in težke noge v smrekovi izkuhi in namažeš potem s salovim mazilom ali z oljem. Za pomladno jed priporočajo župnik Güncle čemaževo juho. Čemaž izganja vse strupenine iz človeka. Juha se kuha kakor drobnjak: Zabeli krop s prežganjem, vrzi vanj par pesti razrezanega čemaža in prevri. Malo črnega kruha, pa je zajterk in večerja.

Pomlad je treba živeti jako zmerno, da se uredi kri in pripravi za poletje. Mesovje ni preveč za ta čas. Zdaj se itak postimo, ker se moramo; a marsikdo se bo čudil, ko bo letos ob pomanjkanju mesa bolj zdrav, kakor takrat, ko si je izbiral jedi in ugibal, kaj bi jedel. Zaman je marsikateremu velela druga leta cerkvena postava in mu klicala: posti se zapovedane postne dni! Zdaj je vojska posegla vmes. Poprej je tega bolet želodec, drugi se je izgovarjal, da ne prenese postnih jedi, tretji je oslabil, ko je videl postno jed, ali si je privoščil namesto mesa najboljših rib. Zdaj nam pa veleva kruta nujnost: Posti se! In marsikdo, ki stoče zdaj zaradi posta, se bo postil druga leta prostovoljno, ker bo spoznal, kako okrepi zdravje pomladanski post.

Ovsena moka za otroke in bolnike. Na kmetih vedo pač, kako se zredi živina po ovsu; da je konj gladek in isker po ovsu. Da je oves dober tudi za otroke, na to ne mislijo. Zdaj je malo mleka. Namesto tečnega močnika ali prežganke, pa dajejo žene otrokom nesrečni čaj. Sladkorja ni preveč, morda bo prišel zdaj namesto čaja zopet močnik do časti. Nezabeljen ovsen močnik je še zmiraj bolj zdrav za otroke, kakor tisti omledni čaj; seveda mora biti oves prav zmlet. Moko je treba zmotati na vodi in vlitii potem v krop. Kdor ima mleko, je pa še bolje. Kjer ni mleka, ne masti, pa naj pridene par listkov majarona. Z jajcem in maslom je seveda boljši.

Laneno olje. Ko še ni bilo lekarne z vsakovrstnimi praški in zdravili v vsaki večji vasi, je bilo laneno olje na glasu kot izborna zdravilo za razne bolezni. Če se je pa koga lotila pljučnica, bodež in kašelj, če je nastalo vnetje v črevih, je užival po par žlic lanenega olja. Zdravnik starih časov je rekel, da je za hudo zapenko in vnetje črev najboljše, da vzame bolnik večkrat žlico lanenega olja in da dobi na trebuh ovitek, namočen v gorko olje. Za prisad in opekline je bilo laneno olje zdravilo, dokler ga ni izpodrinilo laško in bombaževo in ricinusovo. Na glasu je bilo tudi konopljinno olje, ki ohladi pereč ogenj, izvleče prisad in zdravi oskrumbe in druge kožne bolezni. Tudi ozeblino se pozdravi, če se zavija bolni ud v krpo, ki je namočena v konopljinno olje.

Tedenska pratika.

Petek, 14. aprila: Devica Marija sedem žalosti. — Sv. Justin, mučenec. — Blažena Lidvina, devica. († 1433.) — Sv. (mali) Benedikt, spozn. († 1188.)

Sobota, 15. aprila: Sv. Albert, škof. — Sv. Peter, Gonzalez, († 1246.)

Nedelja (cvetna), 16. aprila: To nedeljo (šesto posnjo) obhajamo spomin prihoda Jezusovega v mesto Jeruzalem. — Blagoslavlja se palme; kjer jih ni dobiti, pa oljke in razno zelenje in prvo cvetje. Pri blagoslovu moli mašnik molitve, ki v njih prosi, da bi prebivalci po vseh krajih, kamor se ponese te vejice, sprejemali božji blagoslov in bili obvarovani vsake stiske. — Pri sv. maši se bere opis trpljenja Jezusovega, ki se imenuje po latinski besedi »passio« (to je trpljenje) pasijon. — Praznuje se letos tudi god sv. Benedikta Jožefa Labre. († 1873.)

Ponedeljek, 17. aprila: (Veliki ponedeljek. Po pravici se imenuje ta teden veliki teden, ker je spomin onega tedna, ki je v njem naš Zveličar izvršil največje skrivnosti in nam zaslužil neizmerne milosti. Te svete skrivnosti nam predočujejo ganljivi cerkveni obredi.) — Sv. papež Anicet, muč. († 175.) — Sv. Štefan. — Rudolf, muč.

Torek (veliki), 18. aprila: Sv. Apolonij, muč. († 186.) — Blažena Marija od včlovečenja. († 1618.)

Sreda (velika), 19. aprila: Sv. Ema, vdova. — Sv. Leon IX., papež. († 1054.) — Sv. Gerold, pušč. († 978.)

Četrtek (veliki), 20. aprila: Spomin zadnje večerje. Jezus postavi zakrament sv. Reš. Telesa. — Sv. Neža iz Montepulciano. († 1317.) — Sv. Marcellin, škof. († 374.)

Vremenski pregovor:

Če je aprila presuho — kmetovalcu ni ljubo.

Če žabe pred sv. Jurijem so regljale, prav toliko dni po Jurjevem bodo molčale.

Solnce vzhaja ob 5. uri 6 m., zahaja ob 6. u. 58 m.

Sv. Benedikt Jožef Fabre.
† 1783.

Benedikt Jožef je bil doma v Amettes, boulognske škofije na Francoskem. Rojen je bil l. 1748. Ko je nekoliko odrasel, se je zastonj prizadeval, da bi bil sprejet v kako redovno hišo. Ko mu je bilo 22 let, se je odločil, da zapusti domačo hišo. Sledil božjemu klicu je preživel vsa naslednja leta kot prosjak in pepotnik; a tega ne smemo umevati tako, kakor si navadno predočujemo, če čujemo besedo berač ali prosjak. Mnogo je danes žalibog takih ljudi, ki jim delo ne diši pa se jim zbudi želja po lagodnem življenju, pa nadlegujejo s prosjačenjem dobra srca ter krajšajo miloščino takim, ki so podpore res vredni in potrebni. Fabre ni bil tak. Prehodil je Španijo in Italijo, obiskal najslavnější božja pota ter seveda v veliki ponižnosti poprosil tu in tam za milodar. Dolgo časa je bival tudi v Rimu ter ves čas porabil v to, da je — rekel bi — noč in dan molil za zadeve sv. katoliške Cerkve.

Obleko je nosil sila siromašno, za hrano mu je zadostoval suhi kruh, počival je na trdih tleh. Miloščino so mu morali do-
bri ljudje takorekoč usiljevati; pa še to, kar je sprejel, je takoj oddal bolj revnim. Znamenitosti velikih mest, ki jih je obhodi-
dil, ni nikdar ogledoval. Govoril je celo malo in še to le takrat, če je bil prisiljen, ali pa če mu je velevala ljubezen do bliž-
njega. Čudovito je bilo njegovo zatajevanje; ako ga je kdo pohvalil, se je kar zgražal, vseč mu je pa bilo, če je moral slišati kako zabavljivo ali zasmehovalno besedo. Do najsv. Zakramenta je imel tako spoštovanje in ljubezen, da si je zaslu-
žil ime »mož večne molitve«. Enako se je trudil, da bi mogel nebeško mater Marijo dostojno častiti. Iz njegovih ust se je čul skoraj neprestano vzdih: O Marija, moja mati!

Bog ga je odlikoval že v življenju s čudovitim darom prorokovanja in s čudežno močjo. Papež Leon XIII. ga je prištel med svetnike dne 8. decembra 1881.

O sv. Benediktu Jožefu Fabre bremo še to-le: Njegovo obnašanje pred Najsvetejšim je bilo tako vzpodbudno, njegove oči in njegov obraz tako zamaknjen v sveto skrivnost, da je bil videti kakor kip, ko je klečal pred oltarjem sv. Reš. Telesa. Zdelo se je, kakor da ni več človek, ampak angel, ki je zamaknjen v skrivnost ljubezni. Vsled zatajevanja in pa spokornih vaj je bil njegov obraz navadno bled in brez krvi; pred Najsvetejšim se je pa razlil ogenj srčne gorečnosti in ljubezni tudi v njegova lica.

Molitev sv. Benedikta: Moj Bog in moje vse; ti edini si moja ljubezen! O pridi! Po tebi hrepenim; tebe samo pričakujem.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlato A K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Tudi sladkorno krvno kisljico in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško deteljo, grašico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike in smislu medsebojnega kazenskega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20% manganini in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Vprašanja in odgovori.

M. J. — Virmače pri Stari Loki: Dotični mladenič-vojak bo dobil že kot invalid po razmerju nezmožnosti za delo državno vzdrževalnino. Zaradi odlikovanja naj se pa zglesi kar pri orožniški postaji, kjer bodo vse potrebno uredili ter poslali podatke potom okrajnega glavarstva na pristojno mesto. Če mu prisodijo veliko srebrno hrabrostno svetinjo — bi dobil potem 15 K mesečne pokojnine ali pa zvišano vzdrževalnino.

A. L. — Trebnje: Mati dobi državno vzdrževalnino po možu, ki je v vojni službi, tudi za vsakega otroka. Ako je bil otrok rojen že po odhodu moža, je treba tudi novorojenčka priglasiti komisiji, da dovoli podporo tudi zanj.

K Str. — Vrdnik v Slavoniji: Ako je mož plačeval v bratovski sklad (?) — menda kako društvo — boste dobivali tam svoj delež, kakor Vam gre po pravilih. Zaradi moža, ki je padel za Boga in domovino, Vam pa gre državni prispevek, ki ga določi komisija pri Vašem glavarstvu.

P. F. — Bukovo pri Cerknem: Vaših zasebnih pritožb ne moremo spravljati v list, ker bi s tem nikomur nič ne koristili. Krivice, ki jih naštevate, naznanite oblasti (glavarstvu), pa bo kmalu bolje.

K J. — Predgrad: Vsekako napravite prošnjo na komisijo pri glavarstvu ter razjasnite svojo zadevo. Priložite tudi uradno potrdilo, ki ste je dobili pri občinskem uradu v Kraljevicu. Iz tega je razvidno, kar je potrebno za utemeljitev prošnje. Glede drugih stvari (kje se nahaja š. R.) bo komisija sama poizvedela. Dobro bo tudi, če se omeni, da piše staršem.

K. St. — Waidhofen a. Y.: Smete prositi vzdrževalnino kot namestilo za pomoč, ki ste jo dobivali, tudi od drugega vpklicanega sina; samo dokazati je treba, da Vas je podpiral. Prošnje rešuje komisija pri Vašem glavarstvu.

Pri želoččnih bolečinah in bolečinah v trebuhu izborna učinkuje nekaj kapljic Fellerjevega bol lajšajočega rastiškega fluida zn. „Elza-fluid“, ki se jih kane na sladkor. To odlično domače zdravilo, ki v mnogih slučajih dobro služi, naj bi bilo vedno pri roki, kar je jako lahko, ker stane 12-steklenic poštne prosto samo 6 kron. Pri zaprtju, lenivosti čreves in prebavnih težkočah zavživajte Fellerjeve lagodne odvajajoče, želoce krepčujoče rabarbarske kroglice zn. „Elza-kroglice“. Ze skozi 20 let so znane kot neškodljivi in nedražeče odvajilo, katero tudi ženske in otroci radi zavživajo. 6 škatlice stane poštne prosto 4 K 40 v, 12 škatlice poštne prosto 8 K 40 v. Oboje domačih zdravil, „Elza-fluid“ in „Elza-kroglice“ se naroča pristno le pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. 16 (Hrvatska). Zahvalnih pisem je že čez 100.000. Jako prijubljeno so tudi drugi Fellerjevi izdelki, na katere naj bodo opozorjeni cenj. bralci: Fellerjev mentolov črtnik zn. „Elza“ zoper migreno; 1 karton 1 krono. — Fellerja zanesljivo učinkujoča sredstva zoper kurja očesa: „turistovski obliž Elza“ v kartonih po K 1.— in K 2.— in „turistovska tinktura“, 1 steklenica 1 krono. (—fa—)

Najnovejše z bojišč.

Na Goriškem so obstreljevali Italijani s topovi goriško obmostje in kraje za našo bojno črto. — Naši topovi so uničili pri Ločniku neko Capronijevo letalo, ko se je spuščalo na tla. — Na ostalih črtah itali-

janskega bojišča in na Tirolskem trajajo topniški boji dalje. — V dolini Sugana so zažgali Lahi s krogلامي Caldanzzo. — Na cesti Tonale južno od Rive so napadli italijanski oddelki in zasedli nekaj jarkov.

Na Francoskem so nemške čete na zahodnem bregu Moze odrezale važno postojanko Bethincourt in še dva kraja južnozahodno od tam. Francozi so se hoteli umakniti, a jih je veliko padlo, 700 so jih pa Nemci ujeli. Tako je zadnja zagozda, ki je še štrlela v nemško fronto, odrezana. Nemška ofenziva torej še vedno napreduje. Z novih postojank bodo Nemci že lahko obstreljevali najvažnejšo francosko dovorno železnico.

To in ono.

Prebiranje leta 1898 rojenih črnovojnikov se vrši dne 17., 18. in 19. aprila v Ljubljani za sodna okraja Ljublj., okolica in Vrhnika. — 20. aprila v Višnji gori za sodni okraj Višnja gora. — 25. in 26. aprila v Litiji za sodni okraj Litija. — 27. in 28. aprila v Krškem za sodne okraje Krško, Kostanjevica in Rateče. — 29. aprila v Mokronogu za sodni okraj Mokronog. — 1., 2. in 3. maja v Rudolfovem za sodne okraje Rudolfovo, Žužemperk in Trebnje. — 4. maja v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika. — 17. in 18. aprila v Radovljici za sodni okraj Radovljica. — 19. aprila v Jesenicah za sodni okraj Kranjska gora. — 20. aprila v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka. — 25. in 26. aprila v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič. — 27. in 28. aprila v Ljubljani za mesto Ljubljana. — 30. aprila in 1. maja v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo. — 3. maja v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče. — 4. maja v Kočevju za sodni okraj Kočevje. — 25. in 26. aprila v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava. — 27. aprila v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cerknica. — 29. aprila v Idriji za sodni okraj Idrija. — Začetek prebiranja vsaki dan ob 7. zjutraj. — Nadpregled vseh k nadpregledu določenih se vrši dne 13. maja v Ljubljani.

+ Četrto vojno posojilo. V približno desetih dneh utegnejo biti dovršene priprave za četrto vojno posojilo in podpisovanje se bo oficielno začelo. Položaj je ugoden, ker so se glavni viri zopet napolnili ter so pripravljeni na nove zahteve države. Finančna oblast bo topot posvetila svojo posebno pozornost mnogoštevilnim podjetjem, obratom in trgovinam, ki so nastali tekom vojne in večinoma sijajno uspevajo. Iz tega novega vira mora dobiti država krepko denarno pomoč. Dosedaj so podpisane za IV. vojno posojilo že prav znatne svote in podpisi se vsak dan množe.

Čas bodo premaknili. V Nemčiji bodo ponoči od 30. aprila na 1. maj premaknili uro od enajstih na polnoč. Prvi maj se bo torej začel 30. aprila ob enajstih zvečer. Skoro gotovo se bo že iz vojaških ozirov pridružila tudi Avstrija. Dne 30. septembra se bo pa ta stvar zopet zravnala tako, da bomo 30. septembra še-le ob eni imeli

polnoč. — Z novim časom nameravamo zjutraj pridobiti uro svetlobe za delo. Za Nemčijo so izračunali v petih poletnih mesecih 130 milijonov kron prihranka, za Avstrijo pa 100 milijonov. — Vsi, ki ne bi ure premaknili, bodo povsod za eno uro od zad. To bi povzročilo zlasti po mestih veliko zamud in neprilik.

Potegnili so jih. Ko se je mudil angleški ministrski predsednik Asquith v Rimu, so si neznani šalivci dovolili to-le aprilsko šalo. Razposlali so veliko tiskanih vstopnic rimskega župana k sprejemu angleškega ministrskega predsednika na Kapitolu. Povabljeni gospodje in gospe so prišli v slavnostni obleki, na Kapitol jih pa seveda niso pustili.

Prijazna ponudba. Sodnik: »Teja ne morem razumeti, kako ste mogli z golo roko tako rano napraviti!« — Zatoženec: »Ali želite, gospod sodnik, da vam pokažem?«

Odkritosrčno. V hotelu opozori strežaj gosta, naj gospodarju poravnava zaostale račune in sicer takoj. Gost: »Zakaj se pa tako mudi? Ali misli, da bom pobežnil?« — Strežaj: »Ne, ampak on misli pobežniti in zato hoče, da mu vsi gostje še danes plačajo!«

Današnja vrednost konopelj.

Med rastline, ki so dosegle tekom sedanjice vojne silno visoko vrednost, spadajo tudi konoplje. Danes stane 100 kg konopljinega prediva 250 do 300 K. Najvišja cena, ki se plačuje za čisto otrto predivo, znaša pa tudi do 380 K. To je tako visoka cena, da nimamo danes nobenega pridelka, ki bi se bolje izplačal, kajti pomisliti moramo, da se da na 1 oralu zemlje pridelati tudi 7 do 10 metr. stotov otrtega prediva in da nam nese predivo, če ga računamo po 300 K met. stot, celih 1800 do 3000 K na oralu. To so pa dohodki, ki so izredno visoki!

Danes pridelujemo pri nas le še malo konopelj, ker je cena v zadnjih letih, do pred vojne, zmeraj bolj padala spričo konkurence, ki so jo delale inozemske predivnate rastline, na primer manila-konoplje in druge. Le sem in tja se je še ohranilo nekoliko tega pridelka. Danes je pa konopljinu predivo zopet dragocen pridelek, po katerem se čimdalje bolj povprašuje in ki ga čimdalje dražje plačujejo.

Tisti naši gospodarji, ki so do zadnjega sejali konoplje, jih bodo gotovo tudi letos, ker vedo, da jih čaka lep izkupiček. Prav gotovo se je tudi že eden in drug sosed odločil za ta pridelek in je namenil kako njivo za letošnje setev.

Kdor pa konopelj še sploh ni sejal in ne pozna te kulture, ta jih letos tudi ne bo, ker mu manjka za to potrebnih pogojev in pridelovalnih sredstev, kajti taka setev se ne da v zadnjem trenutku nanovo vpejati.

Na vsak način bi bilo pa dobro, če bi se skušalo pridobiti gospodarje na Ljubljanskem Barju za to setev, ker je znano, da dajejo konoplje izvrstne pridelke na barskih tleh.

Kar se tiče sicer uspevanja konopelj, rastejo te rastline povsod dobro, kjer nam obrodita pšenica in turščica. Glavna stvar je pri konopljah, da jim pripravimo dobro vgnojena tla. Če jim gnojimo s hlevskim gnojem, ga je treba že jeseni podorati, ker je spomladno gnojenje manj vredno.

Konoplje moramo sejati na plevela čiste njive, po deteljiščih, po sočivju in okopavinah. Par let rastejo lahko tudi zaporedoma na isti njivi, če jim dobro gnojimo. Pri setvi je paziti in enakomerno posetev in da pride seme v frišno zemljo, ker nam v tem slučaju prej in bolje izkali.

Ker so konoplje zelo občutljive proti mrazu, jih sejemo šele v drugi polovici meseca aprila in meseca maja, drugod tudi še do sredi junija. Ker jih je treba za predivo gosto sejati, potrebujemo na oralu povprek 170 l ali 80 kg semena.

Kdor bi hotel za prihodnje leto potrebno seme doma pridelati, naj poseje nekaj konopljinih rastlin med krompir, med bobovsko korenje ali med peso, tako redko, da stoje rastline po več metrov narazen.

Kdor želi še drugih pojasnil, naj se obrne na deželni kulturni urad v Ljubljani. Rohrman.

Dobre knjige.

»Kraljica vojnih tram« — šmarčnično berilo za mesec majnik. V knjižici, ki ima obliko molitvenika, so sestavljeni za vse dneve meseca majnika primerni šmarčnični govori, ki jih je imel dr. Josip Jerše bojnega leta 1915. v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Vsi govori se nanašajo na sedanji vojskinski čas. Cena vezanemu izvodu 3 K. Naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Dolžan, **Knjiga uradnih vlog.** Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Cena 3 K, vez. 4 K. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — V sedanjih nerednih razmerah se kaže posebna potreba po taki knjižici; saj je dan na dan treba osnovati kako vlogo, prošnjo ali naznanilo na razne javne oblasti. Žene posestnikov, trgovcev, obrtnikov, kmetovalcev itd., katerih može so vpoklicani, si same navadno ne znajo prav nič pomagati in si morajo iskati in prositi v uradnih zadevah vedno nasvetov po raznih pisarnah in uradih, kjer so pa uradniki že itak preobloženi z uradnimi posli. Označena knjiga pa da v vseh uradnih vprašanjih kratka pa točna pojasnila in nudi vzorce vlog, ki so pripravljeni za najrazličnejše slučaje.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin do vzdrževalnin (preživnin, državnih prispevkov k preživljanju), podpor in preskrbnin. Cena 50 vin. Katoliška Bukvarna v Ljubljani. V tej knjižici dobi vsaka družina, katere rednik je vpoklican v vojaško službovanje, dalje vsak invalid itd. natančno in poljudno povedano, kaka podpora, preskrbnina itd. mu je zajamčena po postavi; dobi pa tudi točna navodila, kaj mu je storiti in kako prošnjo naj vloži, da pride do svojih pravic, če se čuti v katerem koli oziru prikrajšanega.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 5. aprila: 76. 28. 27. 6. 65.

Dunaj, 8. aprila: 26. 23. 24. 79. 38.

SKRIVALNICA.

Kje je pastirček?

Ako naročite

in to nemudoma storite.

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dobitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884.

(Mesečni obrok za vsob pot srečk avstr. dobitnih listov samo 5 kron 12 zrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

500K
Vam plačam
kako Vi
sili kurjih očes, bradavice in trde kože tekom 3 dni s koruzno. brez bolečin ne odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lončka z samostojnim pismom K 1.-, 3 lončki K 2.-50, 6 lončkov K 4.-50.
Kemeny, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12. Ogrsko.

Kuverte s firmo.

- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Išče se

družina

za obdelovanje kmetijstva na posestvo blizu Kočevja in ena družina na manj obsežno kmetijstvo pri Črnomlju, kjer se odda tudi gostilna. Ponudbo se pošiljajo na Ant. Kajtez, Kočevje. (763)

Strojarskega pomočnika

išče Jurij GODEC, unjač, Boh. Blatnica št. 117, Gor.

Spretna kuharica

vajena vsega domačega dela, se sprejme v Ljubljani. Pismene ponudbe na upravo lista pod
»Kuharica. 924«

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najboljši zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najboljši zanesljiva ura.

St. 600 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
410 Nikel.-anker-Roskopf ura	4-10
705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
719 Srebrna rem. ura	7-80
720 Srebrna cilind. rem. ura	9-70
1450 Bela kovinasta verižica, nikelnasta	1-
916 Srebrna verižica	3-20
89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in poštnine prostega.

Razj. ošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Na prodaj ima ::brinje::

za kuho brinjevca v poljubnih množinah po nizki 815 cení tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani.

MOKA!

Fina za vsa pečiva, tudi ne da bi bila kaj mešana s sladkorjem, se še dobi pri meni vedno brez kart. Drugače iste primesi kot „Hasin“. Samo, dokler še kaj zaloge, 1 zavitek stane K 1-30. — Opozarjam, da se bližajo prazniki, torej ne odlašajte z naročili na zadnje dni. — Razpošiljalnica „Šartljeve moke“

Ivan Urek, Ljubljana, Mestni trg 13.

Najboljše in najcenejše 81

posteljno perje se dobi

pri več kot 50 let priznano najboljšem izvoru D. SCHNURMACHER, Taus, št. 246 (Češko)

Cene po kakovosti

5 kg od K 10 — naprej

valike postelje K 16 —

Odda se tudi večja količina posteljne prevleke, inleta, odej itd. po nizki cení. — Pišite še danes! Cenik in vsoreči, zahtoj ter postnine prosto.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“ Prednosti: krogliččen tek, biserni ubod (Perlistidi). Pouk o vezanju in krpanju brezplačno v hiši. Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Kupujem kostanjev les

proti gotovini. Oddaja april da avgusta. Ponudbe za celi vagon z navedbo cene za 100 kg in odpreme postaje, je vpslati tvrdki

Vinko Vabič, Žalec, Štajersko.

Proda se

nova hiša

v Štefanu pri Trebnjem (ob glavni cesti) obstoječa iz 3 sob, 1 kuhinja, 1 jedilno shrambe, 1 hleva iz vrta po nizki cení. Pojasnila daje Rajko MLEJNIK c. kr. davčni upravitelj v Kranju.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 672.234-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17. Teda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvó v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Tečna krmila za živino

ima v velikih množinah v zalogi **deželna centrala v Ljubljani**. Krmila vsebujejo vse redilne snovi, ki so potrebne živalskemu telesu. Posebno jih priporoča centrala za molzne krave in vozno živino. Ob sedanjem pomanjkanju sena naj bi se rabila ta krmila povsod.

Cena za 100 kg je K 35.—. Blago se razpošilja v vrečah po 50 kg.

Naročila naj se naslovijo na pisarno deželne centrale krmil, Ljubljana, Turjaški trg 3.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. doz. živl. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udetežba na dividendah pri življenski zavarov. Ze po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.460.838 — Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-70

V letu 1914 so se izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Ker namerava skieniti življenski zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v listno karisti obrso do por. imenovane podružnice.

Prospekti zastoj in poštnine prosto.

Sposobni zasopniki se sprejmejo po najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

izbrano se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihtu, infamci,
prni, vratni in bolesti v hrben

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capitel
compos.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem lovu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 2.

Dnevno raspoštiljanje.

Učenca za kolarsko obrt sprejme
Franc Krašovec,
kolarski mojster na Vrhniki.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi
Lorelejskimi lasmi ki sem jih dobila
po 14 mesečni rabi pomade, ki sem
jo iznašla sama. To je edino sred-
stvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča,
pri moških krepko pospešuje rasi
brade, in že po kratki dobi daje lasem
in bradi naravni blek in polnost in
jih varuje pred prezgodnjim osivenjem
do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem
svetu s poštnim povzetjem ali denar
naprej iz tvornice kamor je naslavljati
vsu naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. **5%** ljanje denarja na razpolago brez-
Zunanjem vlagateljem so za pošiljanje plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.
Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Náčelstvo:

Predsednik: **Andrej Kelan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani.
II. podpredsednik: **Karel Pollak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Gruden**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**,
dekan v Kranju; **Dr. Merhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat
v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **E. Remec**, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik**,
c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prof. bo-
goslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čačež**, katehet v Lju-
bljani; **K. Gruber**, c. kr. št. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **Avguštin Zajc**, c. kr.
rač. rovident in posestnik v Ljubljani.

LES smrekov

Okrogel, sirov ali sub, od 10 cm naprej,
dolžina od 2 do 6 m kupuje **tovarna**
Goričane pri Medvodah. Ponudba brez
naznanjene cene nima pomena. — 857

Od nekdanj že so priznано najboljšo

lončene peči

iz tovarne **IVAN GREGORC, Mengeš.**

Dospetele so surovine

dokler tedaj ne poide zaloga, zopet lahko razpošiljamo

razkuževalno sredstvo **Lysoform**
toaletno milo **Lysoform**
ustno vodo **Lysoform s poprovo meto**

po današnjih nespremenjenih cenah. Ker spomladi češče nastopajo nalezljive bolezni,
nujno priporočamo vsakomur, da se pravočasno preskrbi.

Lysoform-ove tovarne, Dr. Keleti & Murányi, kemična tovarna, Ujpest.